

Holy Bible

Aionian **Edition®**

Aka Bible
Hruso Bible

Holy Bible Aionian Edition ®
Aka Bible
Hruso Bible

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/2/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0
Bridge Connectivity Solutions, 2024

Formatted by Speedata Publisher 5.1.7 (Pro) on 5/31/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Aka at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Aka at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 1

Philemon 30

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

*Sündawñe Jisu i che, "He Awuwa, ná muchoaiwe, hadowo cheme he na madanghume
na ha dangkoima?" Sūnda na kako ge ģi veñe i gye í habraġia lastü.*

Luka 23:34

Luka

1 Ñimko a ha ha lyilyedama, se ná nūna añe na galyiw ġipūñejoñe dada. **2** Sūnda he ñu ná dju nudzoġ iñiyo hohusedama se naje, seyo, Tawgyew i shi-ñu truñe kahisedaw se naje, se ñu ná ūtrūyomdo ñi trukuida. **3** Sūnambo, no je ūtrūyomdo, he na he í, usupa yo hoksūñe kalyisedaw no, stvzw Tiyofilus bábo, he na he í magaboliyw ġi vyeimeje ujoñe vyeda. **4** Hado cheholye, bá ha trudrūyedama, se ná umsowgo ba danghuweñe no vyedame. **5** Nugo Herodes i Yahudiya ñetrū go ñetrū nugo dañe shūi ñeto ge ana lyikūlye: Abiya mūga go Jakariya cheñe mūgaw a du. Ūfum ye, mūgaw Arō yo samtoliyw namko yo a, iñiñi ye Elishiba. **6** Sūnda se naksū Tawgyew uvro ge chiñifoñe, seyo Prabhu ichi shotuko dūgyew ná je da shūw. Ūġū dadrūyedaw ná je madatruw-makitruw da shūw. **7** Sūnda Elishiba i ūġūbzūmdá naksū agū je ñiwb. Sūnda se naksū kewje keahubi. **8** Dzakariyas i í ñešū ná daġań kuwñe, Tawgyew uvro ge, i ñegru ge mūga chew daw. **9** Sūndada mūgaw ná daw basha yo dañe kako dzulaw ge iñiñi kakūlye, Tawgyew í kūġūw ñegru ge jiñe shobrovzū foweñe. **10** Sūndada shobrovzū fomkoi sese vyeu na nopsū ge kahuañe kūġūtsū. **11** Sese Tawgyew ichi sorgomuko a ye shobrovzū fodaw sūdzyvypsūġ vyego psūġañe ge gudzukūlyedaw ye, í hohu. **12** Sūnda Jakariya í hoglye šūpo lamosha, sūnda í ġew vyehua. **13** Sešo ye sorgomuko i í che, “Jakariya, djuġejodawe hado chemeje bá kūġūdaw ye dzūhujemme sūndada bafum Elishiba yo babō saw a sakūlyejome, sūnda ba se iñiñi ye Yohań ñe ñijodawe. **14** Sūnda ba agū sahuañe šūpyo lūshūñe, lūshūmfoajome seyo šūpyo nūna na agū sadabi cheñe lūshūjome.” **15** Hado chemeje i Tawgyew ūvro ge sawlyiw chiñifojome; seyo tsū keje matujome; seyo iyań ulhu ge duluge yo ġulo ġūdraw yo ġūdraavojobi. **16** Seyo Israyel yo naje šūpo nūna na Tawgyew ichi ge kakultrujome. **17** I ñihow Eliya í ġulo seyo kūña dafidama dañe ūvro ūvro kutrojome hado chemeje awu na na ūdrū-ulu ye agū nachi ge tchodūgyejo; seyo zew chew madzūw na Tawgyewchi ge chiñidrūñe lakujo sūnda Tawgyew ibō dafimsofiw dashūtrūvojo. **18** Jakariya i sorgomuko í dzū, hei no kūnda danghujowa; hado chemeje nobō mukroadabi

seyo nofum boje mukromyadabi. **19** Sorgomuko i í trutcho, “No Gebriyalwa, Tawgyew ichi mukow kewwa sūnda ūdra gudzusaw ye wa; sūndada nó badra chitruweñe seyo bá he ñu ye truweñe kiadaw yewa. **20** Seyo hojo daw, he ñu ye umsow makalu kuw ba mulyo ġyojome, sūnda mazefijomme, hado chemeje ba nó ñu ye, i ke damdrūñe dafiajoma, sei umsow mavye.” **21** Nūna na Jakariya í ġyokrūtsū, sūnda mavyenghuahuw lyatsū, hado cheme ñegru ge aña kūnda uwalajemañe? Vyeñe. **22** Sūnda i ñopsū kahuadabi abō ñu mazefibi, sūndawñe na danghuladabi i ñegru ulunge hama ñita homadadañe, sūnda i sei vyeġelalye seyo mulyo lyadabiñe. **23** Sūnda i sehu datunofiahuñe i í ñe ge katcho. **24** Setasaġa yo ifum Elishiba somafobi, sūnda hubye pom kuw i nudzoġ ana cheñe mūšūñe vye. **25** “Nūna nafo ge nó būmazeamedañe nobō Tawgyew i he ñeto ye ana daidawa.” **26** Elishiba agū ñiw yo hubye ġe kuw sa a Tawgyewchi go sorgomuko Gebriyal i Galili iñiñi Nazrat ñetrū ge, **27** Mimsa nano makaw a ichi ge kiku. Djū Joseb cheñe Dawud í ñešū go Muhusa a idra ġulo daida, se nano makaw mimsa iñiñi ye Mariyamwa **28** Sūnda Sorgomuko i ichi ge ñelunge jimyoñe che, ba hu je adjūdūw no je aġimiw lūshūtukoaiwe, Djū Tawgyew í nūlvow tukoaidama! Tawgyew i badrašome. **29** I se ñu yo šūpyo ġelamoag, sūnda vyemche, hei kūna ñu a djujemma? **30** Sešo Sorgomuko i í che, Mariyama; djuġejoda, hado cheme Tawgyew í nūlvo bá tukoaidawa. **31** Sūnda hojodawe, ba somafojome, sūnda ba saw a sakūlyejome, ba iñiñi ye Jisu ñe ñijodawe. **32** I šūġlyiġjome; seyo bá Soġgro-yaloñe ūsaw chejome; sūnda Tawgyew i í awu Dawud i psūġa ye í djujome. **33** Sūnda i Yakub í ñešū ge shūwa nugo da shūkejome; sūnda í ġadzū da shūkyew ye keje mamūtrajome. (aiōn q165) **34** Mariyam i Sorgomuko í che, “Hei kūnda lyijowa? Nobō muhuje madanghulubi.” **35** Sorgomuko i í trutcho “ġulo ġūdraw ye baso ge kamyojome, seyo Toġgroyama í ġagra ye badru ge duńgudrujome; Hado chemeje í ġulo ġūdraw yo sakūlyalaibi, í Tawgyew ūsaw chejome. **36** Sūnda hojo daw, bá ñešūġ go Elishiba i je mukromyadabi a saw sakūlyemkoiba, hei ichimsoba í na Ūġūbzūm chebabi, i so mafow hubye ġe kudaba. **37** Hado chemeje Tawgyew ichi ge ha ñu je madafiwo che ñiwme.” **38** Mariyam i che, “Howe, no Tawgyew i chiġadambabi, bachi

ñu trudo trüduyo dubroñe nodra ana lyimeje.” zebüla naksü sešügudo ye zefikülye; Sündä i ñu Sese sorgomuko ye itrü yo katrükralye. **39** zehuahuw ye Tawgyew i trokülye. **65** Sündawñe Sündaw se ñeto Mariyam i kutcho yo gudzuñe iñisa ye gyodo na vyew gëmoatsü; sündä se pufo go Yahudi na ñetrü a ge ji. **40** Sündä Jakariya ñu ye vyew se Yahudiya nachi ñetrü üñisa iñe ge jiñe Elishiba í gagañe da. **41** Elishiba üñisa naje šüğeatsü. **66** Sündä vyew dzühudo i Mariyam ichi gaga chewye dzühuhuwñe, na nudzoğ nudzoğ drü-lu ge vyelatsü che, “He sešügudoye ulhu go agü yeje gog, sündä ilishiba agü ye künajoješoma?” Hado chemeje Tawgyew i gulo güdraw yo tukoa. **42** Sündä i gow yo i ügzü ye idra dubi. **67** Sündä iyaw Jakariya šogzuñe che, ba mim naği yo süvzüfowmme, i gulo güdraw yo tukoa, sündä ñihokülye. **68** seyo balhu go sheje ye šüvzüw me. **43** Sündä Israyel go Tawgyew í šüvzüwe. Hado chemeje i í noje hango yo nülvojema, no Tawgyew üyañ nudzo nuna ná hokrüvo, Sündä ná gaksüivo, ye notrügañ a jikuda. **44** Sündä holabya bachi **69** Seyo i kulo Dawud i ñe ge ñibo muchoaijo gaga chew ye nofu ge dzühubyo dzühugyowñe hosüw üšüvzü a lahuaida. **70** Sünambo i bzüga sešügudo ye nolhu go agü yeje lüshülye gogje. yomdo güdraw ñihow truw bupye-ñipye nayo, **45** Sündada seiye šüvzüwmme, se í djuyo umsoy dju ñedzü üña no üña gomdo dulyisema, senayo vyeñe Tawgyew ichi go, ha ñu ye idra chedama, trulyeida. (aiön g165) **71** Chemeje ñi vyeñiw- sei damsojebi. **46** Sese Mariyam i che, “Nodrü- vyeğaw nayo, seyo ñi homsüsew nagzü yo ñi noluo yo Tawgyew i troime. **47** Sündä noğulo ye, muchoaida; **72** Sei ye ñi bupye-ñipye na nülvo nó gudraw choakejo Tawgyew yo lüshü damme. ñe nudzoğ güdraw ñu i vyesüweñe, **73** Seyo se **48** Hado chemeje i í chiğadam idru ge nülvo trasğa sei, se í i ñi awu Abraham yo todaye, **74** I hoida, sündada holabya, ayo dalalye shüwa ñi hei djüjo, sei ye ñi vyeñido nayo kahajoñe, shüw pumnüşhügi kuw nuna na nó šüvzübram **75** Ivro ge chiñiw seyo güdraw gabo kaw ge chejome. **49** Hado chemeje se bolugobraw shüdzowkuw mağew ichi chiğa ñağudruweñe. **76** Seyo ba ye muhusa agüsa, Toğgroyama i Tawgyew ichi gabo dashütrüvojoñe uvro uvro kutrojome, **77** Sei ichi nuna na djumuchoawe, dju, ná lalo yo güdraw pawma. **78** Hei ñi Tawgyew í nülvo dado yo lyijome, seiyo ñidru ge udrugo yo müsaw a dzüto-rünokülyejo. **79** Sei ye nukuğuw seyo dzüjo gabo ge gyodo na müsaw djü, seyo ñishi í lüshüw gabo gudow lakutrokewe. **80** Seyo se muhusa angasa ye Yohañ, shülyifi shülyi seyo gulo ge gokülyefi gokülye seyo Israyel ge kakujo ñeto kuw i bye ge gyodo. **50** Sündä i nülvo ye se nadra jome, dju í gëima, saltso saltsow daw **76** Seyo ba ye muhusa agüsa, Toğgroyama i ñihobraw chejome, hado cheme ba Tawgyew ichi gabo dashütrüvojoñe uvro uvro kutrojome, **77** Sei ichi nuna na djumuchoawe, dju, ná lalo yo güdraw pawma. **78** Hei ñi Tawgyew í nülvo dado yo lyijome, seiyo ñidru ge udrugo yo müsaw a dzüto-rünokülyejo. **79** Sei ye nukuğuw seyo dzüjo gabo ge gyodo na müsaw djü, seyo ñishi í lüshüw gabo gudow lakutrokewe. **80** Seyo se muhusa angasa ye Yohañ, shülyifi shülyi seyo gulo ge gokülyefi gokülye seyo Israyel ge kakujo ñeto kuw i bye ge gyodo. **51** I í bolugow ye sheiwa, seyo dju nudzo drü-lu ge dafowšoñe daima sena daame-kiamme vye. **52** I shotuko dümbraw na psüga go dügaaha; Sündä nülvodaw i udruda vye. **53** Luhušümgraado na gañ uwoy da djü, séso dzomo-lyilimodaw na ügzü ufobüla lyadügye. **54** I í nudzoğ aki-awu na, kulo Israyel na gaksüla, hado chemeje se nülvo ye büvyesüdañe. **55** Shüwa Abraham ñe i saltsoahuw nadra shüwa duñgudrujo, i küna ñi bupye-ñipye nadra chedama süna.” (aiön g165) **56** Mariyam i hubye dzü kuw idra gyoselyeñe, i ñe ge katcho. **57** Sese Elishiba i samdrü kudabi, sündä i saw sakülye. **58** I gáfopsüğ-gämpsüğ seyo i ñešüğ-ñepeğ na sei dzühulye, Tawgyew i idru ge šüpyo nülvo dadañe, idra ye lüshütuno. **59** Sündalye ana a dadawa ñegi šügzü kuwñe se agü í fyuw ñeto kudabi sündä i ñiñi ye ichi awu Jakariya í iñiñi ye ñiweñeda. **60** Séšo iyañ i che, mowwe; i ñiñi ye Yohañ ñe ñijo dawe. **61** Sündä na í che, bá ñešüğ ge ana üñiñi djuchije ñiwa. **62** Sese i ichi awu i damcheñe dzü, ba iñiñi í ha ñigoñda? **63** Sündawñe i gijo kako prülañe giag, iñiñi ye Yohañ me, sündawñe vyew na mavyenghuatsü. **64** Sündawñe ichi umdzu ñe

zebüla naksü sešügudo ye zefikülye; Sündä i ñu zehuahuw ye Tawgyew i trokülye. **65** Sündawñe iñisa ye gyodo na vyew gëmoatsü; sündä se ñu ye vyew se Yahudiya nachi ñetrü üñisa üñisa naje šüğeatsü. **66** Sündä vyew dzühudo na nudzoğ nudzoğ drü-lu ge vyelatsü che, “He agü ye künajoješoma?” Hado chemeje Tawgyew i ügzü ye idra dubi. **67** Sündä iyaw Jakariya i gulo güdraw yo tukoa, sündä ñihokülye. **68** Israyel go Tawgyew í šüvzüwe. Hado chemeje i í nudzo nuna ná hokrüvo, Sündä ná gaksüivo, **69** Seyo i kulo Dawud i ñe ge ñibo muchoaijo hosüw üšüvzü a lahuaida. **70** Sünambo i bzüga yomdo güdraw ñihow truw bupye-ñipye nayo, dju ñedzü üña no üña gomdo dulyisema, senayo trulyeida. (aiön g165) **71** Chemeje ñi vyeñiw-vyeğaw nayo, seyo ñi homsüsew nagzü yo ñi muchoaida; **72** Sei ye ñi bupye-ñipye na nülvo ñe nudzoğ güdraw ñu i vyesüweñe, **73** Seyo se trasğa sei, se í i ñi awu Abraham yo todaye, **74** I ñi hei djüjo, sei ye ñi vyeñido nayo kahajoñe, **75** Ivro ge chiñiw seyo güdraw gabo kaw ge shüdzowkuw mağew ichi chiğa ñağudruweñe. **76** Seyo ba ye muhusa agüsa, Toğgroyama i ñihobraw chejome, hado cheme ba Tawgyew ichi gabo dashütrüvojoñe uvro uvro kutrojome, **77** Sei ichi nuna na djumuchoawe, dju, ná lalo yo güdraw pawma. **78** Hei ñi Tawgyew í nülvo dado yo lyijome, seiyo ñidru ge udrugo yo müsaw a dzüto-rünokülyejo. **79** Sei ye nukuğuw seyo dzüjo gabo ge gyodo na müsaw djü, seyo ñishi í lüshüw gabo gudow lakutrokewe. **80** Seyo se muhusa angasa ye Yohañ, shülyifi shülyi seyo gulo ge gokülyefi gokülye seyo Israyel ge kakujo ñeto kuw i bye ge gyodo.

2 Se ñeto ge ñubyu Kesar Agastas ichivye gow shotuko-kunu kihua, vyow Druguw-Drulyiw gow gädzü-ğagi nañiñ gïmyoweñe. **2** He uvromashü iñiñ gïmyow ye ñubyu Keriniyas í Siriya gow dümbraw dadaw ñetow ge daw. **3** Vyew na nañiñ í gïmyojoñe nudzo-nudzo ñetrü ge katsüküğatsü. **4** Sündä: Joseb je Dawud i ñešü go üšü umu, sündada i Galili go Nazrat ñetrü yo kañe Yahudiya ge Dawud i ñetrü Betlehem ge ka. **5** I iñiñ gïmyow, í goidaw Mariyam dju so mafoma idra jisa. **6** Na Betlehem ñetrü ge dulu ge, i agü sajo ümdrü kuadabi. **7** Sündä i agü üsaw samkyo a saa sündañe í gyeka ge güşhüñe káko ge zua ve, hado chemeje nabo süge ñe gyojo mapa. **8** Seyo se ñetrü a küña

fugulu gyokriw дума, se na ñegi ge vi ge gyoñe ná hokriw gow. 9 Seyo Tawgyew i sorgomukow a namgkow ge gudzukülye, sünda Tawgyew i gagra namgkow ye dubrokülyeg, sündawñe na šupo gëatsüg. 10 Sündawñe sorgomukow i na che, “Dju gëjo dawë; Hado cheholye chemëje, howe, no tuğu-tumo vyow nabo šupo lüshüw ñu a trujome. 11 Yow ñubyu Dawud i ñetrü ge djobo muchoaio a sadame, sünda se i Prabhu Masime.” 12 Sünda se ye ba chi shewme, sei ye ba agü a ye gye güşhüñe seyo káko ge zuw hohujome. 13 Sündawñe sorgomuko a üdra ye soğgomuko upua a Tawgyew i iniñ la troñe ana chew hohuda, 14 “Ñedzü ge Tawgyew i güdzüw sünda no ge se tuğu-tumo na güdzüw djiwe djü ñedzü Tawgyew i uw veima.” 15 Sorgomuko i natrü go soğgo ge katralyewñe, fugulu gaksüw na gütchü chegi, “Tchow, ñi Betlehem jiñe he ñu chedaw i, seyo Tawgyew i trudaw í, hobo.” 16 Sünda na mekutcho djeñe Mariyam ñe seyo Joseb naksü ütrü ge anga i káko ge vedaw hohu. 17 I holyeñe na se anga ufo gow na ha trudama se ñu chedaw na truzeğiatsü. 18 Seyo vyew dzühutsüdaw na fugulu gaksüvow na ñu trudaw yo mavenghuatsüg. 19 Sešo Mariyam i he ñu na üdrü-ulu ge veñe vemchepüñe. 20 Sünda fugulu gaksüw na ná küna trudama, sünambo vyew dzühuñe hohuñe Tawgyew i troyeñe lüshüñe katsütcho. 21 Ñegi šügzü kufiahuñe, seyo i Jisu i mükraksüw fyumdrü kuadabi, sünda iniñ Jisu ñe ñi, he iniñ ye sorgomuko i uluhudrü ge mañilugomdo djülyedabi. 22 Sünda Musa í shotuko dalyedaw yo Mariyam i güdraw gyow ye gomodzoahuwñe sünda Joseb ñe Mariyam naksü í Tawgyew uvro ge shew Yarusalem lañe jike. 23 Tawgyew i shotuko ge gimbo: “Vyew saw samkyo na Tawgyew ibó güdraw vyejome.” 24 Sünda Tawgyew i shotuko dalyedaw go chemëje, “Ašüm osa ksü, momeje pağusa üsasa ksü lañe küğüwe.” 25 Se ñeto ge Yarusalem ge Simon iniñ yo nüna a duw, sünda i güdraw nüna seyo Tawgyew i küğüw nüna, sünda Israyel ge güdzüjo i gyokriw, seyo gulo güdraw üdra dusa. 26 Sünda gulo güdraw yo truhua, ba Tawgyew i saw Masi í mahohulu, ba madzüvzäjome. 27 Sünda í Gulo Güdraw i ñegru nopsü ge jidügye; sünda iyaw ñe üyañ naksü se agüsa Jisu íbo, ahugo shotuko na dajoñe veñe lajikedaw sesse, 28 sünda Simon i angasa í lolalyeñe, Tawgyew í troñe ana che: 29 “He Tawgyewwa, ba ñu chew kudabi, bá kulo í ba güdzüw yo kadügyejodabe; 30 Hado chemëje noñi yo ba muchoadügedaw ye hohudamme. 31 Djü ba vyew druguw-drulyiw gow nüna na hovow sa a dadrü kikülyadama. 32 I utro sama nabo umsow truhoahuw müsaw da kakülyajome, sünda Israyel go djo nüna nabo lüshü-lüabajome.” 33 Sünda üyaw ñe üyañ naksü ubo gow ñu chedaw yo mavenghuatcheseñgudru. 34 Sündawñe Simon i í gağzüü djiñe, üyañ Mariyam í che, “Howe, i Israyel go na gañe seyo pülyidügye go, seyo ana a chi shedügyeño gyokrüdügyeda, seifo go ñu zeğijome. 35 Sünda ba gulo je vetsü yo vudüga-vudüga dajome. He yo šupo na drülu ge vedaw na truhujome.” 36 Sünda Asher guby go Fanual üsam a duw iniñ Hanna, i ñihow trum: I šupo mukrombi, I ülshi dzüwñe üdra gzü daw yo odje mro kuw shüfisawba. 37 I odje šügzüğütrü psügi gow müjem: sünda ñegru keje matrahuw ñegi-ñetow drüpsü-ñilyi mañiw seyo küğüñe gyonggudruwba. 38 Sünda i sehu ñeto süge jikuñe Tawgyew i drülu yo uw che, sünda vyew ná, dju Yarusalem i yo muchoajoñe gyokrivodaw na, ifo go ñu trumyokülye. 39 Sünda na Tawgyew davyedaw shotuko üğü ye vyew damdzoahuwñe sese Galili ge nudzoğ ñetrü Nazrat ge katcho. 40 Sünda angasa ye nugow Iya, sünda bolu dukülyebi, seyo patsü-sholu tukoaha, sünda Tawgyew i nülvo üdra sa dusa. 41 Üyaw ñe üyañ naksü oje drü-drü Yarusalem ge Fasa rhano ge jinggudru. 42 I oje güyo ksü kuwñe, na rhano ge gıdaw ñom í daw Jerusalem ge ji. 43 Sünda na vyew ñegi gyomdzolye sese katcho, se angasa Jisu Yarusalem ge gyotralye; sei üyow ñe üyañ naksü madanghu. 44 Na ana veñ, i upu jiw nadra dusamada, ñegi a kapseajebi: sünda na í nadraw seyo na ñeşü nangko ge tchüpüñe. 45 Sé matchülawñe na tchü-tchüñe Yarusalem ge katcho. 46 Seyo ñegi dzü sefum ye na í ñegru nopsü ge dadrüw nangko ge gyosañe, ná ñu dzüñe seyo naje i chi dzü gyodaw hohu. 47 Seyo küña na i ñu truw dzü gyodama, se na vyew í danghuw yo seyo i ñu hutrow yo mavenghuatsü. 48 Sündawñe na í holyeñe mavenghualyeñe seyo üyañ i í che, “No sawwa, ba ñidra ana hado daña? Howe, baw ñiksü ba tağaw na veduw tchü ñegiaha.” 49 I í che, “Ba no hado tchüña? Hadoma madanghuma, no nó awu i ñe ge dujobabi cheñe?” 50 Sešo i í ha ñu chedama, i se i madzüsüla. 51 Sündawñe i üdra kasa, sünda Nazrat ge kaku, sünda na chew dzü gyosa;

sünda üyañ i he ñu ye üdrü-ulu ge ve. **52** Seyo Jisu i patsü-sholu seyo udru ge lyifilyi sünda Tawgyew ñe nüna naksü ubo yo go shülyi.

3 Nugo Tibiriyus Kesar ñetrü nugo dañe oje gütürpom kuw sese, seyo Pontus Pilatus i Yahudiya go ñetrü nugo da shüi sese, seyo Galili ge Herodes, sünda üñu Filip Ituriya seyo Trakonis go nugo da shüw sese, sündalye Abilene ge ye Lisaniyas go nugo da shüw sese. **2** Seyo sese Anasñe Kefas naksü müga gow, seta-sega Tawgyew ichi shi-ñu ye, ge bye ge Jakariya ichi üsaw Yohañ ütrü ge dzühuku. **3** Sündalye i Yordan hu itrügañ go vyew ñetrü-ñetrü ge jiñe, lalo muchojoñe drü-lu ye vyegudowerie baptisma ifo ye truzekülye. **4** Yasaya i ñihow truelyedaw shi-ñu kako ge gïdaw ye: “Bye ge shogzükülyedaw nüna i gïksüwme he i: ‘Tawgyew i gabo dashütrüvowe, i gabo í gudow davowe. **5** Kaguñuahuw küñama kazeñiyijome, Seyo púsa je lüñew daajo; Seyo üküngüw ná gudojo, lüvzüw lüñew gabo Sena gabo rhugro lyijome. **6** Seyo uso duw chebiw ye vyew Tawgyew i muchoaihuw hohujome.’” **7** Dju upu dyam na ichi ge baptisma lajoñe jihuañe jikutsüdaw na, se na i che, “He byu üsa nawa, djó dju truda, he kalai lusuvyuyw yo gë jehuatsüwe che? **8** Drü-lu vyegudofilaw kuw sheje lakuwe: seyo nudzoğ-nudzoğ drü-lu ge ana djuvyelajo dawe, se ñi aki-awu ye Abrahamëñe; hado cheme no dju chengkoime, Tawgyew i he kunu yo je Abraham ibo mulo lakülyefijobame. **9** Seyo ya bo puğje ye shoñ ükrütrü ge vyedabi, sündada ha shoñ ye sheje uw yo majema, se na poskealye mi ge foahuebabí.” **10** Seyo nüna na í dzü, “Sename ñi ha dajowa?” **11** I ná tru, “Djuchi ge polu ksü duma, se djuchi ge ñima se i djüwe seyo djuchi ge tsajo duma, se naje süna datsüwe.” **12** Seyo patso-law na je baptisma law jiku, seyo í dzü, “He dadrüwwa, ñi ha dajobyá?” **13** I ná trutcho, “Dju djóbo gýokrüima, se í fojelübzüw patso djulajo dawe.” **14** Seyo rhünakew na je í ana dzü, “Ñi ha dajobyá?” I ná chetcho, “Djudru ge je külü djujowe, seyo mülaw-mütraw djufojo dawe, seyo nudzoğ chiğa dadaw ge lüshüjo dawe.” **15** Sünda nüna na se í vyeksüñe gýomkoi sese, seyo vyew na nadrü-nalu ge Yohañ ifo go vyemkoi, haña he ashá he i Masi mošomachañe. **16** Sündawñe Yohañ i vyew ná che, “Nobó djo hu yo baptisma djüwbame, sésöye i kalaime, dju nó cheje saw-lyiw bolufowme; no ivro ge ichi shita

udro tashaijoje ugó ñiw sü nabame, se i djó gulo güdraw seyo mi yo baptisma djüjome. **17** Ichi chiaği ye ichi ügzü a me; seyo i í ñetchü ye uw yo dagüdrajosome; seyo pulgü tcholadaw na üšaka lakeğijome, sésö ügütchü na ye mi ge foajo se mi ye keje madzoñoajo.” **18** Sündalye i nüna na dadrüñ-dadrülye shi-ñu uw je trusejome. **19** Sešöye i psügimko yo ñetrü a go nugo Herodes í inuw Filipus ufum Hirodiyas ifo go, vyew lalo datruw nafo se na sei í dadaw na fokülye. **20** Sündada Hirodes i vyew naği yo je i fow lalo je datru, Yohañ í pache ñe ge shü vyewe che. **21** Vyew na baptisma latsüwñe, seyo Jisu je baptisma lalyeñe kügü gýo, sündawñe ñedzü müsaag. **22** Seyo gulo güdraw pağusa veduw ye uso dañe idru ge güdrokülya, sünda ñedzüdru go ñu zekülye “Ba nó sawme, ba yo no šüpo lüshüdame.” **23** Jisu i shi-ñu trukülyewñe, sese i oje dzügü kuw. I Joseb üsaw (nüna na ana vedabi), seyo i Eli ichi, **24** Seyo i Mattat üsaw, seyo i Lewi ichi, seyo i Malki ichi, seyo i Jannai ichi, seyo i Yusuf ichi, **25** Seyo i Mantiyah ichi, seyo i Amos ichi, seyo i Nahum ichi, seyo i Asaliya ichi, seyo Naggai ichi, **26** Seyo i Mat ichi, seyo i Matiyah ichi, seyo i Simi ichi, seyo i Yosek ichi, Seyo i Yoda ichi, **27** Seyo i Yohañ ichi, seyo Resa ichi, seyo i Jarubbabel ichi, seyo i Shaltiyel ichi seyo Nari ichi, **28** Seyo i Malki ichi, seyo Adi íchi, seyo i Kosam ichi, seyo i Almadam ichi, seyo i Er ichi, **29** Seyo i Jisu ichi, seyo i Aliyejer ichi, seyo i Yorim ichi, seyo i Mantat ichi, seyo i Lewi ichi, **30** Seyo i Simon ichi, seyo i Yahuda ichi, Seyo i Yusuf ichi, seyo i Yonan ichi, seyo i Eliyakim ichi, **31** Seyo i Maleyah ichi, seyo i Minnah ichi, seyo i Mantat ichi, seyo i Natan ichi, seyo i Dawud ichi, **32** Seyo i Yise ichi, seyo i Obed ichi, seyo i Boj ichi, seyo i Salmon ichi, seyo i Nason ichi, **33** Seyo i Amminadab üsaw, seyo i Arni üsaw, seyo i Henson üsaw, seyo i Peres üsaw, seyo i Yahuda üsaw, **34** Seyo i Yakub ichi, seyo i Isahak ichi, seyo i Abraham ichi, seyo i Terah ichi, seyo i Nahor ichi, **35** Seyo i Sarug ichi, seyo i Rawu ichi, seyo i Peleg ichi, seyo i Eber ichi, seyo i Shilah ichi, **36** Seyo i Kenan ichi, seyo i Arafzed ichi, seyo i Shom ichi, seyo Nuha ichi, seyo Lemek ichi, **37** Seyo i Matushilah ichi, seyo i Hanok ichi, seyo i Yirid ichi, seyo i Mahallel ichi, seyo i Kenan ichi, **38** Seyo i Enosh ichi, seyo i Shet ichi, seyo i Adam ichi, seyo Tawgyew ichi üsawwa.

4 Sündä Jisu i ġulo ġidraw yo tukoañe, Yordan hu go kakutcho; seyo ġülo yo bye ge laġüşhi laġüşhi vye; **2** Seyo ñegi piġü kuw mütü na dakütso-kikütso ho. Se ñeto ge i haje-haje matsa-matuw seyo se ñeto kamdzohuñe, sese i luhuşüku. **3** Sündañe mütü ye í che, “Sünameje ba Tawgyew üsawşommeje, he kunu ye cheha odje lyaweñe.” **4** Jisu i í trutcho “Ġidame, nuna na odje yo aka mashüjome.” **5** Sündatchowñe mütü ye í la djeketcho sündalye lügañe pu udurow vyeu druguw-drulyiw go ñetü nã shemdzoa. **6** Sündalye mütü chetcho, “No he na he i vyeu bá übraw daweñe djújome, sünda no ġagra djújome, hado cheholye he na braw nobabi, seyo no dju djüġoñdama djüfijobame. **7** Sündada ba nó küġümeje, he na vyeu bachi lyajo.” **8** Jisu i í chetcho, “Ana ġidame: ‘Ba bá nudzoġ Tawgyew í gaga dawe; seyo í küġüjo dabawe.’” **9** Sündatchowñe i í lalye Yarusalem go küġüw ñegru ñelütsü udurow lalyi vye, sündalye í che, “Süname ba Tawgyew üsaşommeje, babraw bá nudzoġ he ayo üla ge gaawe. **10** Hado cheme ġidabi, ‘I bábo í sorgomuko ná babo ġaksüweñe dügyejome’ **11** Seyo ‘I bábo ügzü yo lolajobame, hado chemeje bá gaañe kunu ge bashi í mapadügyejone.’” **12** Jisu i í chetcho, “Ana je chedame; ‘Ba nudzoġ Tawgyew í dafimsoima djuhojo dawe.’” **13** Mütü ye í dafiyima madafima da hopüñemdzoahuñe, sündawñe memja kuw ütrü yo kahatrükralye. **14** Sündatchowñe Jisu i Ġulo Ġidraw yo tukoañe, Galili ge katcho, sünda ifo go ñu ye üñisa üñisa yo küña ñetü duma vyeu dzühuzeġiatsü. **15** Seyo i süge Tawgyew í küġüw melye ñe ge truwa ñe ge shi-ñu truñudru, sünda vyeu na í trotsüküġatsü. **16** Sündalye i Nazrat ñetü ge jiku; hayo sa a í dalañe shükyedama sese; seyo í nudzoġ daw üġü dajo ge ġyogow ñeto kuwñe küġüw ñegru ge jiñe kako ngüjone gudzu. **17** Nihow Yasaya í ġilyedaw kako ye í djü, sünda i kako ye tahalye, hayo sa a ġidama se i lakülye: **18** “Tawgyew í ġulo ġidraw nodra dume, Sündada i sapse na shi-ñu truweñe nó lakülyedame, Seyo nó ana daweñe kiadame, külyidaw ná shaaweñe, Seyo üñi ġew ná hofidügyeweñe shi-ñu na truñe, Seyo dügrülyadaw na lahuaiweñe, **19** Seyo Tawgyew ichi lüshü ġyojo oje í shi-ñu trujo.” **20** Sündalye i se kako ye pyelyealye í shürhaw ügzü ge djü, sündalye ġyoag: seyo se küġüw ñegru yo nuna na í homdzoatsü. **21** Sündawñe i ná che, “Yow he ġidaw ye djovro a damdzojemme.” **22** Seyo vyeu na í umsoleyeñe vyeatsü, seyo ha shi-ñu ye i umdzu yo zehuahima, se na i djühulye vyengatsü; sünda ná ubo chetsü, “Haña he i Joseb üsaw mowma?” **23** I na chetcho, “Djo nó he anabo zeġajobamme, ‘He mügawwa, nudzoġ í uw dagyolatchowe! No hadamje ñu dzühudaw ye ba Kafarnahum ge dadaw ná age nudzoġ ñetü a je dawe.’” **24** Seyo i je chetcho, “No djó umsow cheime, djü ñihow je yow kuw nudzoġ ñetü ge üġo mapawme. **25** No bá umsow cheime, Eliya í ñeto ge oje dzü kuw ñedzü ye pyelyeatrülye, ana lyiladjew vyeu druguw-drulyiw ge luhuşümoatsü, sese Israyel ge şüpyo müjem kadã dutsü. **26** Sêşo Eliya í se namko ye djuchi ge je maki, Sidon go Sarfat ge Jewishñim mo müjem a ichi a aka ki. **27** Seyo ñihow Elisha i shüi ñeto ge Israyel to şüpyo ġoġo naw kadã, sêşo Naman ñidaw Jewish mo Siriya go nuna yé tralye vyeu na so ġidraw madaw kadã.” **28** He ñu ye dzühubyo-dzühuġyowñe küña na se ñegru a duma, se na vyeu lusvumfoatsü. **29** Sündalye gudzülyitsüñe í na se ñetü yo lahua, sünda ha pudru to í ñetü ġyodama, se pudru ulodza ge la jiku, í seyoşü üla ge dügaajoñe. **30** Sêşo i nalumko yo kahulalye katriükralye. **31** Sündatcholye i Galili ñetü go Kafarnahum ge jiku, sünda ġyogow ñeto ge nuna ná shi-ñu tru. **32** Se na í shi-ñu ye dzülye mavyenghuatsü hado chemeje í ñu ye dügyebyo-dügyeġowdra du. **33** Melye ñe ulunge nuna a du, djuşo ge ġulo mauw kamyo ġyodama. Se i şüpyo gow yo şogzukülye, **34** “He Nazret go Jisua, no bá ha tsünghu? Haña ba no damtrüajoñe jikuwma? No bá danghuwşowa ba djuma? Ba Tawgyew ichi ġidraw üsaw ñe sakülyedaw yewa!” **35** Jisu i í züñe che, “Mazüda ġyo sünda i yo kahuag!” Sündawñe se ġulo mauw kamyo daw ye ilungo haje ma uw madalyew kahuag. **36** Sei holye vyeu na aañiñe vyeatsü, seyo se na naġütchü ge ñu truġiñe che, “He i ye küña ñu bajeşoma? I se ġulo ye ñigudu yo maġew dügyebyo-dügyeġyoiwa, sündawñe se i je kuhuabai.” **37** Hangge je hangge je imdo í kadang ifo truġitsüabaibi. **38** I ñegru yo kahuañe simon í ñe ge ji, süge se Simon (Pirat) ichi apye ye uso shüñe nala. Sündada i íbo i küġütcho. **39** I ichi üñisa a gudzülye se usso shü nadaw í züg, züwñe sese usso shüw ye gabruag sünda uwabyo-uwaġyowñe i süge age da í datunotcho. **40** Dru guamkoi sese dju-dju sama-sama yo nomñew yo so natsüdama, se na ichi ge la

jikutsü, sündawñe i ügzü ye nadru ge a a dañe vyeñe na dagyotsü. **41** Sündawñe ġulo mauw na šogzuñe che, “Ba Tawgyew ichi üsawwa,” šüpyo nachi go kuhuatsü, séšo i se na züñe seyo ñu mazüdügýe, hado chemeje na danghudabi, i Masi cheñe. **42** Sünda ñetoahuwñe i namko yo kahuañe ġüdzüw ge katrukralye, sündawñe upu na í tchüsetcho ichi a kakusetcho, sünda í dügoħa, nachi go djukatrükralyewene. **43** Séšo i ná chetcho, “No ñetrüü utro ge je Tawgyew ichi shi-ñu trujo dulumme, hado chemeje nó he í daweñe kiabadamme.” **44** Sünda i Galili ñetrüü go ñegru ge shi-ñu tru.

5 Upu na ichi ge gapulotsüñe, seyo Tawgyew ichi shi-ñu na dzütsüküġütsü, sünda ibó ge Gannesrat go huġülyi üdza to gudzu, sese ana a da. **2** Sese i huġülyi üdza ge lü ksü vyedaw hohu, seyo tromaw-dzükrüw na ná tromaw na tchegüdrakmoi. **3** Se lü namko ye a ye, se Simon ichi ye lyimyoalye, i í hudza ge me latrülyewene küġüñe che, sündawñe i lü ge ġyolye i nüna ná shi-ñu trukülye. **41** ñu trufiahuwñe, sese i Simon i che, “Ġyüw ge la jikewe, seyo tchü lügyeñoñe bá tromaw ye majo dawe.” **5** Simon i í chetcho, “He Tabrawwa, no yakülyi ñegimütrü kuw koġiwdawye ha malügyelafibi; sedamje ba ñu cheda, tromaw mamkoime.” **6** Se i süna dawñe, ichi tromaw ye tchü aña-šüťchüw tromaw gaġalajew malgrula. **7** Sündaw i í draw utro lü ge gyodaw na, age djeñe latunoweñe naje damche: seyo se na djekutsüñe, se lü ksü ye gudze-gulüšüahuw lagu vye sünda lü yeje müłajo ladjew latchuġyo vye. **8** Se na holyebi Simonñe Patras naksü Jisu üšitrü ye gaañe, seyo che, “He Tawgyewwa, notrüġaño yo katrülyewe, hado cheme no lalo nü nabame!” **9** Hado chemeje aña šüťchüw tchü lügyeladaw í holyeñe i seyo üdra ayo na mavenghuatsüdabi; **10** Seyo sünatġombo Jabdi í üsaw Yakub ñe Yohaño naksü je, dju Simon í šürhawwa, mavenghuatsü dawñe Jisu i Simon í chetcho, “Djuġejodawe, ayogo ba nüna ná üšhü tsüłajo dawe.” **11** Sündawñe na lü ye hudza ge lakulye seyo sa a tralye ífum ífum kase. **12** I utro ñetrüü ge dulu sese, se süge ġoġo yo tsafoahuw nüna a ye jiku, sünda i Jisu í hohulye uvro ye gakülyea, sündalye küġüñe che, “He Tawgyewwa ba dagyoñoñe vyedameje nó ba muchoadügýefijošome.” **13** I ügzü ye djüñe dadülye che, “Bá muchoġüdraweñe, no vedame.” Sündawñe ichi se ġoġo tsadaw ye

sešügudo ye kagüdrüatsü. **14** Sündawñe i í trudrüse, “Djusaje djutruwe, séšo kañe babraw ba müġaw na shewe, seyo ba künda ġüdraw mucholawma se fo ye, se hadamje Musa i djüvyelyedama se í djüwe ifo gow trufijoño.” **15** Séšo íbo gow ñu šüpyo tüġa-zeġütsü, seyo šüpyo nünapu ye ichi ge shi-ñu dzüñoñe seyo sonaw na dagyolajoñe ichi ye keġütsü. **16** Séšo i nüna ñiw ge utroga kagañe küġüñgudru. **17** Ahua ye ana a datġo, i shi-ñu trumkotġoi sese, Farisiñe dakyew kikyew na sa a ġyoda, dju Galili seyo Yahudiya go küna ñetrü dulumasego na, seyo Yarusalem go jiku; sünda naw na dagyoiojoye Tawgyew í ġagra gokyew ye idra ye duse. **18** Seyo howe kagua na külyi-ġüdjew naw nüna a ye, ñelütsüdrü ge lalyi, seyo na í ġütrü ge la jikuñe lamyoañe seyo Jisu ivro ye vyeñoñe daahi. **19** Seyo na upu mutchusübyeñe ñelunge la majimyofiwn, na ñelütsü udru ge lyilyiñe seyo ñeltsü tahalye, í ġütrü nadra ye Jisu uvro ge ulungko ye kikülyeaha. **20** Jisu i na umsow lutuksüw vyedaw ye holyeñe che, “He nüna bá lalo ye muchoajemme.” **21** Sündawñe shizew-ñuzew nañe Farisi naġüťchü cheġi, “He i djubajema, Tawgyew í mow uw zehi ye? Tawgyew í tralye dju lalo na muchoifiwa?” **22** Jisu i nalu ge vyedaw danghulye ná che, “Djo djolu ge ha vyemkoiya? **23** Hado vyedoña? Ana chejoma, ‘Djo lalo ná muchoadama,’ semome ana ma ‘Gudzuñe seyo kutro djeg?’ **24** Séšo ye ana dadá djo danghujo dawe nüna üsaw í druguw-drulyiw ayo lalo muchoaifiwme.” I se külyi-ġüdjewa nado í che, “No ba chemkoi me, gudjuwe seyo bá ġütrü ye lalye ba ñe ge la kabi.” **25** I jeaño ütrü a gudzu, seyo hayo sa a í gudru dama se í lolalye, Tawgyew í trolye í nudzoġ ñe ge kajebi. **26** Sündawñe vyew na mavenghuatsüñe Tawgyew í trotsü, sündalye šüpyo ġeñe che, “Yow ñi sama a ñu hohujemme.” **27** Seyo sefum a i ñepsü ge jihua, seyo Leviñe ñidaw a ye patso-law nüna ye patso ñe ye ġyodaw hohu, sünda í che, “Nófum kasewe.” **28** Sündawñe i vyew tratsülye ífum kase. **29** Sünada Levi i í ñe ge ava tsaw rhano a djü; seyo sünda se patso-law nañe seyo nüna utro a upua nañe üša ġyñoñe ava tsa, šüpyo upu dyam. **30** Seyo Farisi nañe seyo shizew-ñuzew nañe í šürhaw ná ana cheñe zekütso-zemrhü “Djo patso-law seyo lalobraw nadra hado ġyñoñe üša tsa-tu daiya?” **31** Jisu i na chetcho, “Müga ñachi ge so manaw na majijome, séšo sonaw na

jijome. **32** No nūna güdraw na mowme, lalo duw ná nadrü-nalu lagudoijõe balaw kakuwme.” **33** Seyo na í chetcho, “Yohań í shürhaw na ye şüpyo uw yo matsa-matuw küğüne gyoiwa, seyo sünambó Farisi nachi go na je, séšo bá shürhaw na ye tsa-tuiwa.” **34** Jisu i ná chetcho, “Hawa ba name gzü jiw nūna ná gzübraw ye nadra dulu sese, matsa-matudügyefijoma? **35** Séšo se ñeto je kakujome, sayo sa a gzübraw ye nayo utroga dajome, sese na se ñeto ge matsa-matuw dajome.” **36** Ná í zeğaw a ze tru, “Dju nūna yo gye ükün ye tağañe dju matüpsüwme, semome ükün ye tağajobabi sedamje se tüpsüdaw ye je gye üme üdra makamyöğijo. **37** Seyo dju je tsühu ükün ye dzaği üme gye mapyujö, semome tsü ükün ye se dzaği üme yebó byoğalye kasuajo, seyo dzaği je mau lyajo. **38** Séšo anggur uhu ükün ye dzaği ükün ge pyujö dume. **39** Kagua nūna na tsühu üme ye tulye ükün ye matuğonjo, hado chemeje na truiibi, üme ye ufomdodašo cheñe.”

6 Sündalye gyogow ñeto sehu i vi goşü dañe kamkoi sese, seyo í shürhaw na pu ye trükülyelalye, ügzüku yo şhürküñe tsa-tsa ka. **2** Sese Farisi namko yo na hadamje chekülyetcho, “Djo süna chiğa hado dawwa hai ye gyogow ñeto ge madafiwjoma?” **3** Jisu i ná trutcho, “Hawa djo he í mangüma, nugo Dawudñe üdra ayo na luhuşüda sese ha dawma? **4** I kündañe Tawgyew ichi ñe ge jima, seyo lapsü djüdaw go odje na lañe tsa, se na bó müğaw ná tralye djusaje matsafijo, seyo idra yo naje djüdalubi?” **5** Sünda i ná chetcho, “Nūna üsaw ye gyogow ñeto ge je Tawgyewbamme.” **6** Sünda ana dañ ahua ye gyogow ñeto kuw sese i ñegru ge jiñe shi-ñu trutchoñe da gyö; seyo sa a nūna a duw ye ügzü fuvro go krosdzüada. **7** Shizew-ñuzewñe Farisi na í hadamje zeñe ñu jojoñe hoksü gyö, i gyogow ñeto ge dagyoahima madagyoima hojoñe. **8** Séšo ibó nalu vyedaw dāhuñda; sündada i se ügzü kroadaw nūna í che, “Pülyiñe, umko a gudzug.” I pülyiñe gudzu. **9** Jisu i í chetcho, “No djo he dzüime gyogow ñeto ge ha dafijowa, uw dajo veima mo mau dajoma; şhiw ná ğaksüjoma mo mağaksüjoma?” **10** Seyo i vyew ná hozeğiatşülye, se nūna í che, “Bagzü ye vro ge djüwe.” I süna da, sündawñe ügzü ye muchoañe uw lya. **11** Séšo se na ñepsü ge kuhuatcholye lusvyuñe nağüтчü poğitcho, ñi he Jisu idra ha dañelye? **12** Seyo se ñeto bó i

puđu ge küğüw katrükralye, seyo akülya ñetow Tawgyew í küğü ñetoaha. **13** Ñetohuwñe, i í shürhaw ná balalye namko ye gü yo ksü ye pola, sündalye ná shürhawñe che. **14** Sünda se na heimme; Simon í ñiñi ye i Patras ñe je vye; seyo í ñuw Andriyas, seyo Yakub, seyo Yohań, seyo Fillipus, seyo Bertulme, **15** Seyo Matti, seyo Tomas, seyo Halfais í saw Yakub, seyo Simon dju í Jeletes je chewma, **16** Seyo Yakub í saw Yahuda, seyo Yahuda tcho Iskariyoti, se i í tsadrüahuw lyikülye. **17** Sündawñe na idra kagalye no üpra a ye gudzutsü, sünda ichi shürhaw na upu mutchu, seyo vyew Yahudiya na, seyo Yarusalem, seyo Sor seyo Sidon go sütüğülü üda ge küña ñetrü ma sego şüpyo nūna upu na je, **18** Dju i shi-ñu tru w í seyo gülo ná muchoañe dagyojoñe ichi ge jikutsüdama, süge dutsü. Seyo chigüje na maw da vyedaw na je uw dagyo. **19** Seyo vyew na í kidügyoñ vyetsü, hado cheme iso go ğagra na kahuañe ná muchoahi. **20** Sündawñe i í shürhaw nachi ge hoñe che, “Şüvzüwme bá, ñeto daw ye, Hado cheme Tawgyew ichi ñetrü ye bachime.” **21** “Şüvzüwme bá je, dju luhuşüdama, Hado cheme ğaksüjome, Şüvzüwme bá, dju ksei ma; Hado cheme tchüjome.” **22** “Şüvzüwme bá, dju nūna üsaw ibo Bá mau dajome, Seyo bá lahuajome, seyo bá tchügo-hoğojome, Seyo bá ñiñi danghulye vyetsü djojome. **23** “Sehu ñeto lüshüñe gyojo dawe, hado cheme hojo dawe, babó soğgo ge lapsü dume. í bupye-ñipye ñihow kew nadra je süna dawbamme.” **24** “Séšo tui me djo, dju bo-luko duma, Hado cheme djo dju vyew apyew pajebi.” **25** “Tuime djó dju hesahe ğaksüwdadama, Hado cheme luhuşüjome.” “Tuime djó, dju hesahe tchüima, Hado cheme duhu pajome seyo ksejome.” **26** “Tui me djó, nūna na djodruge uw chejome, Hado cheme ná bupye-ñipye na mülaw ñihow nadra je ana dawbamme.” **27** “Sešo dzüvodo djó no chei me, bá vyeñido na nülwov dawe; bá dju mau daiba sena uw dajo dawe. **28** Bá dju chemui ma, sená gağüzü djüjo dawe; bá dju zeamei ma, senábo küğüjo dawe. **29** Dju bákrumo ge tcheima, ichi ge krumo a go je djüwe; seyo dju bachi güfaw lağaima, se í bá polu djulawe djuchewe. **30** Dju damje bá prüima sená djüwe; seyo bachi gañ lağaimaje, í djuprüwe. **31** Seyo ba nūna ná bá küna daweñe vyedama, baje ná süna dajo dawe. **32** “Sešo ba bá nülwov dai ná akasa ba nülwov dame je, ba ha dew dawwa? Hado chemeje lalo

dado na je, ná dju nülwov daima na je sená nülwov dašoi. **33** Ba bá dju uw daihi ma sená akasa uw daijobame, bá ha dew chejowa? Hado chemeje lalo daw na je süna bó dašoi. **34** Sešo ba í chi gudzumeje, nachi go patchojone vyemeje, bachi ha uwwa? Hado cheme lalo daw nağütchü je chi bó gudzušoi. **35** Sešo bá vyeñido nadra nülwov dawwe, seyo uw dawwe, seyo patchojone mavyaw chi gudzujo dawwe; seyo babó dew lapsü lyijome; seyo ba Tawgyew í üsañe chejome, hado chemeje i se nabó dju mašuvzüdügyejome, dju kew nadru ge nülvoi me **36** Baw küna nülvosüwma, sünambo ba je nülvojo dawwe. **37** “Külü dju jowe, sündame badru ge je külü majojome; trudañe djuchewe, badru ge je truda machejome; alojoda, sündameje bá je alojome. **38** Djüjo dawwe, sündame bá je djüjome: nüna na düsdzü-düsdzüñe seyo so-soñe seyo gusañe badru ge suijome, hado cheme ha chi yo ba tsoima, se chi yo babó je seiyo tsojome.” **39** Sündatcholye i ná zegaw a yo chetcho: “Hawa ñigew ye, ñigew í ġabo trufijoma? Hawa naksü noġu ge magaajoma? **40** Shürhaw na nudzoġ chi dadrüw na yo madewfojome, sešo djudamje dagro dama, i í chi dadrüw imbó vyedujome. **41** Ba bá ñuw ichi iñi go gashüsadaw shobosa í hado hoiya, seyo bá nudzoġ bañi go sholbosa duw ye maholama? **42** Seyo ba bá nudzoġ bañi go sholbosa mahomeje, ba bá ñuw ichi í künda chefijowa, ‘No ñuwwa, mola bañi go gashüdaw ye lahuajoma?’ He dakulyutchüwba, uvromashü bachi iñi go sholbosa lahuavzüwe, sündameje sese bachi ñuwwa ichi iñi go gashüdaw ye hohulye lahuahifijome. **43** “Ha shoñ uw a je ñime, dju sheje ha madaġiw jewma, seyo ha madaġiw shoñ je ñime, dju shejo uw jewma. **44** Shoñ küña duma, nudzoġ üje yo hosüwme; hado cheme nüna na gralye go lufuje mapyowme, seyo küfsüje go angur mapyofijome. **45** Nüna uw na nudzoġ lu go ñu uw chehuahi; seyo nüna mau na nudzoġ lu go mau ñu na mau yo chehuajome; hado cheme lu ge ha gudama se i namdzu go kahujome. **46** “Ba nó ñu chew ná madzüjomeje, sünameje hado nó ‘He Tawgyewwa, he Tawgyewwa,’ cheiya? **47** Dju damje nochi ge jikuima, seyo nó ñu í dzühulyeñe zew dzüima, no djo trujome, na dju vyeduwma? **48** I se nüna i vyeduwme, dju ñe damkoi sese nogüdzü ye ġyuw chigalye kunu ge ñekrü dzuñe, seyo hutchuġo-ġolüšü ye idru yo da kaa, séšo í madañifijome; hado chemeje i lyow yo dada. **49**

Séšo dju dzhutcholyeñe zew madzüma, se i se nüna i dambo vyeduwme, dju nogüdzü ye ñekru lyow madaw dadama. Se udru ge hutchuġo-ġolüšü kame, i sebyo-seġyo ngüañe seyo se i gaañe ganü-gaġaaha.”

7 I í ñu ná nüna na trumdzoalyeñe Kafarnahum ñetrü ge jiku. **2** Sünda mükaw a ichi kulom djú i, í ñešümbo veduw vewma, usso nañe dzüjo veduw lyada. **3** Jisu iñiñ hutraw-notraw dzühulyeñe Yahudi ñetrü go nugow na ütrü ge í kulo í jikuñe dagyoiwe cheñe ki. **4** Na Jisu ichi ge jikuñe ishitrü ge gaañe ana che, “Ba ibo he i daijo dawwe **5** Hado chemeje i ñi ġübye na nülvo daw, sünda ñi melye ñe ije i daihu.” **6** Jisu i nadra nadra hutro jisa, sünda i ñe yo aña üġa ñibisa sa a, mükaw i üdraw na yo ana cheñe ki, “He Tawgyewwa, ba ñikuñisüw djudajodawe, hado chemeje nochi ge übadzü ñime, ba no ñelütsü pudaw ge jimyojo. **7** Sündada nudzo no bachi ge jikujo übadzü duñe mavemme, sé ba bá ñu i truñe no kulo usso dagyoiwodawe. **8** Noje nüna na üla yo nünabame; sünda shipashi na nogzü game, sünda nüna a í ‘Kab’ chewñe se nüna ye kaw, sünda ütro a í ‘age kab’ chewñe i kaku; sünda no kulo na ‘He i da’ chewñe na se chiġa i daag.” **9** He ñu í dzühulye Jisu i lumashüw vea, sünda i ufum ge nüna upu kalasalai nachi ge tcholtruġiañe cheñ, “No djo he trungkoi heme, Israyel ge je no ana veksüw mapame.” **10** Sünda nüna kidaw na ñe kaku hobanda, kulo usso nadaw i dagyovodabi. **11** Me ñegi fum sa a i Nayan cheñe ñetrü a ge ji, ichi shürhaw nañe seyo nüna upu üdra jisa. **12** I se ñetrü gow füta ütrü iñisa jiku, hojodawe, nüna na ñimo a í ñepsü ge la kahuangkoi; se ye üyan üsaw akasa ba, sünda i müjem: sünda ñetrü gow šüpo nüna aña üdra dusa. **13** Í hoñe Prabu üdrapra-ulupra na, sünda i cheñ, “Dju ksewe.” **14** Sündawñe i iñisa ge jikuñe ñimo vedaw i ki; sünda gidaw na ġogog jebi, sündawñe i cheñ, “O muhumya, No ba chengkoime, pakülyejodawe.” **15** Sündawñe se dzüñaw ye pakülye ġyo, sünda ütrü zekülye: sünda i í üyañ i djülye. **16** He yo vyew na ġeatsü, sünda na Tawgyew ibo gow troñe ana che, “Ñimko a šüpo dyew ñihow truw a kakülyadame, sünda Tawgyew i í nülwov í nüna na she.” **17** Sünda ibo gow ñu ye vyew Yahudiya seyo iñisa gow vyew ñetrü ge truzeġiatsü. **18** Sünda Yohañ i í shürhaw na he ñu na trutsü. **19** Sündawñe Yohañ i í

shürhaw nangko yo ksü i balalyeñe Prabu ichi ana dzüw ki, “Kakujo ye babamma, mo no utro na gyokrüjoma?” 20 Na ichi ge jikuñe cheñ, “Yohañ baptisma djüw i ñi bachi ge ana a dzüw kidame, se ye kakujo ye babamma, mo no utro gyokrüjoma?” 21 Sa yo sa a i şüpo na usso naw yo seyo duhu yo lahuaida; sünda müti kamyodaw seyo şüpo iñi giw na iñi djü. 22 Sünda i í che, “Djo ha ha hohuñe dzühudama, kañe Yohañ i trujo dawe; iñi gyew hohungkoimme, üshi lyew kahungkoimme, goño nadaw i dagüdrajemme, ufu vaw dzühungkoimme, sünda dzüdaw ye üshükülyejemme, sünda sapse na Tawgyew i shi-ñu trujeme. 23 Tawgyew i şüvzüw djudra duma na ushi mahütrüjome.” 24 Yohañ i kidaw nüna na kawñe, Jisu i Yohañ ubo gow nüna na ana tru, “Djo bye ge ha how jiña? Ha, ñedzülyiw yo age ngüa süge ngüa daw müsü? 25 Nameje djo ha how jibaña? Ha, nüna gye howsa shedaw í? Howe, dju gye-ğuvo uw sheima sünda ñe uw ge gyoima, na mahal ge gyowwa. 26 Nameje ha how jimdobaña? Ha, djuma a ñihow í? Am, no djo trungkoime, ñihow truw ije dyewfo. 27 He ye sebamme, djubo gidama: ‘Howe, no muko í bavro bavro kijome, dju bavro ge kañe gabo gudow davojome.’” 28 “No djo trungkoime, mim naluhu yow sadaw na, namko ye Yohañ i dyewfo djuje mome sé dju Tawgyew i ñe ge imisafo dama, i se ije dyewfo me i.” 29 Sünda vyew nüna na seyo patso-lavow naje dzühuñe Yohañ ichi gow baptisma lañe Tawgyew i umso ve. 30 Sé Farisi seyo shotuko-kunu davow na ichi baptisma malañe Tawgyew i gabo shedaw i madzü. 31 “Sündada: no he şhütsongkoi gow nüna na ha üdra tsojowa? Na ha veduda? 32 Na se angasa na veduw dju bajar ge gyone nağüтчü güksuğine ana chegiw, ‘Ni babo bzüva viw, se ba ñuksu je mada, sünda ñi duhu dawgeje ba kseje makse.’ 33 Hado chemeje Yohañ baptisma djüw i odje je matsaw kakülyada seyo tsü je matuw kakülyada, sé ba cheiye, usso ge müti du. 34 Nüna üsaw na tsa tuñe kakülyahume; se ba chewye, ‘Howe, tsagotüw sünda tsü tujetchüw nüna nawa, patso-law üdraw seyo lalo gifüguw nadraw.’ 35 Sé patsü-sholu ye nasaw nachi í umsoñe da veda.” 36 Sünda Farisi a ye í üdra ava tsasaweñe bakuda; sündawñe: i se Farisi i ñe ge jiñe ava tsajone gyoha. 37 Süge se ñetüri yo lalobram a ye, i Farisi i ñe ge ava tsaw jikuñe gyoda che danghulye, kunulüzbü yo daw shüve a ge şowsa şow uhu lajikuda. 38 Sünda üshi

ütrü ge, fum gow gudzüñe kseñe üshi i üñiñü yo dağüñe sünda nudzo ükye gow ükyetrü yo düğüdra sünda üshi ge umdzu yo tsa tsañe, şowsa şow uhu yo şüi. 39 He í holyeñe, se Farisi dju í baladama, üdrü-ulu ve vemche, “I ñihow truw nünan meje i danghujobi, dju i kingkoima, se ye djuma seyo küna mimma cheñe? Hado chemeje ibo lalobrambabi.” 40 He í dzühulye Jisu i hutrolañe cheñ, “Simonña, no ba hadamje a chejome.” 41 “Bo djüw a ichi gudzuvaw ksü duw, a ye lumu yo bosüñ fo pom, seyo utro a ichi ge lumu yo bosüñ pomgü duw. 42 Ichi ge domgütchojo ñialahuñe, sündawñe i naksü maksü i ujobammerñe traaha. Sünda: naksümko a dju í nülvo fo vejowa?” 43 Simon i cheñ, “no vew ge, i djü añe traafodama.” I í cheñ, “Ba uw vebadamme.” 44 Sünda se mim ichi ge tcholtrüñe i Simon i che, “Ba he mim i homa? No ba ñe ge jikuwbi sé ba nó üshi chejo hu je madjü, se i noshi i iñiñü yo dagzüida, seyo i nudzo ükyetrü yo düğüdraida.” 45 Ba no umdzo yo bubu matsa, se no jikuw yo i noshi i umdzo yo bubu madamdu. 46 Ba no kye ge tel je maşüi; se i noshi ge şowsa şow uhu şüida. 47 “Sündada no ba chengkoime; i lalo şüpo duw ye, muchoihumme, hado chemeje i şüpo nülvo dada; sé djuchi mesame muchodama, i nülvow je mesame dawba.” 48 Sünda i mim í che, “Ba lalo muchoajemme.” 49 Sündawñe üdra a ava tsaw gyosadaw na, nadrü-nalu ve vetsü, “He lalo na muchoihu ye djubajema?” 50 Se i mim i che, “Ba küğüw ye ba gaksüi damme, lüshüw yo kajodabe.”

8 Se yo na ñetüri ñetüri shi-ñu tru ka, seyo Tawgyew í ñe gow shi-ñu na truñe kahiw, sünda i nadra shürhaw gü yo ksü duse, 2 seyo mim üchea naje djuso gow müti na lahuañe so naw na dagyodama, se iñiñ ye Mariyam Magdalini chewme, djuso gow müti mro kahudama. 3 Seyo Herodes i hokrüvow Kuja ufum Yoanañe Susana seyo şüpo mim na í ná gañ-migi yo na kulom na hotunovow. 4 Nüna upu jikyegüatsüwñe, seyo ñetüri ñetüri gow na je ütrü ge jikutsüwñe, i zeğaw tru: 5 “Üsü traw nüna a ye üsaw traw jihua: trangkoi ye üsü üchea ye gäbokutru ge gaa, sünda dügrüprag, seyo ñedzü gow musu na pilag. 6 Seyo üche ye kunuka udru ge gaa, sünda shükülye, séşo hu gzüw mapawtro graha. 7 Üchea ye tsü namko ge gaa, sünda tsü na üşa üşa shüsañe

i shümüla. 8 Seyo üchea na no uw ge gaada, í tüva, djuso ge mütü kamyodama. Seyo šüpo sündä shülyilye sheje fuğua dzaw djüda.” üğaluw gomdo gye-ğuvo je mashew seyo ñe ge Ana chefialyeñe i gow yo ñu che, “Djuchi ge je mağyow nuğu ge aka ğyow. 28 I Jisu i hoñe dzüjo ufu duma dzüsawe.” 9 I shürhaw na i šogzu, sündä uvro toi gaañe gow yo ñu che, dzü, “He zeğaw ichi hawa?” 10 I cheñ, “Djo “He Toğgroyama Tawgyew üsaw Jisu! No badra Tawgyew i ñe go ñu na dzüsüdüyewbi, se utro ha dajo duwa? No ba chengkoime, no ñiku- ñisüw djudjüjodawe.” 29 Hado chemeje i mütü í se nüna usso go kahuawe cheñe dügyengkoï, sündäda i üdra gow lyanggudrulai. Sündä nüna na í sülyeñtchü seyo sülyebu yo vogo vew, sedamje i se sü na gokyooaha, sündä mütü ye i sümbye ge sagañgudrudügye. 30 Jisu i í dzü, “Bañiñ hawa?” I cheñ, “Upu,” hado chemeje šüpo uğulo na usso ge kamyolyedabi. 31 Sündä i í cheñ, “No noğu ge djukadügyejowe.” (Abyssos g12) 32 Süge puge vo upulo dyew a tsamroñe ğyoda, sündä: i í cheñ, “No nalung ge kamyodügyewe.” Sündä: i í kamyodügye. 33 Sündawñe se uğulo ge nüna usso go kahuañe vo usso ge kamyooag sündä se vo upulo ye ğo ge ğüañe husu ge gamyoñe gamüla dzüag. 34 Fugulu ğyokrüw na se dagjew i holyeñe ğe djeshükralyetsü, sündä ñetrü ñetrü ge kañe he ñu i trutsüküğa. 35 Sündä nüna na se dajew i how jihuatsü, sündä Jisu ichi ge jikuñe dju nüna usso go uğulo mauw lahuadama se ye Jisu ishitrü ge gye sheñe ğyodaw i hohuñe ğeag. 36 Sündä hohusadaw nüna na ná tru, se üğulo mauw ye nüna i ñiku- ñisüw da vedaw í kündeñe uw dagyodama. 37 Sündawñe Giraseni ñetrü üñisa gow nüna na Jisu i cheñ, ñichi ayo kahuañodabe; hado chemeje na ğemğekoatsüdabi. Sündä: na lü ge gyolaye katrükralye. 38 Djuso gow uğulo mauw lahuadama se nüna ye í che, no badra ğyokyejodawe, séšo Jisu i kadügyelye cheñ. 39 “Bañe ge kañe nüna na truwe, Tawgyew i kündeñe babo aña šüw-lyiw chiğa dadama.” I kañe vyew ñetrü ge trüzeğiatšüg, Jisu i nobo küña šüw-lyiw chiğa dadama. 40 Jisu i Galili ñetrü go kalai sa a, nüna na lüshüw yo i tüva; hado chemeje na í ğyokrüñe ğyow. 41 Sündäñe howe, Yayir cheñe nüna a iñiñ dju ñegru go dyewma, i jikuñe Jisu ishitrü ge gaañe cheñ, “Noñe ge jisawe.” 42 Hado chemeje ichi oje ğüyo ksü yo üsam akasa a duw ye dziasalaibi. I jingkoï ge nüna ishitrü ge gaatsü. 43 Sündä mim a dju oje ğüyo ksügomdo šü lu ğyowma sündä dju nudzo šüw-duw na so naw dagyow nadru ge tratsüdabi sedamje djugzü gow je i madagyofibi, 44 fum gow jiñe i gye üdza ge kig sündawñe sešüğdo a i šü luw ye lumudoag. 45

Se yo a Jisu i cheñ, “No dju kidügña?” Vyow na makitsüñe chetsüwñe, Patras seyo üdra ayo dusaw na cheñ, “He Tawgyewwa, bá he nüna fupulodaw na düñe badru ge gaiwa.” 46 Séšo Jisu i cheñ, “Djudamje a no kidawa hado chemeje no danghudabi nochí gow mu kahujewa.” 47 Mim ye holyeñe no mamusufijobañe vewñe, usso somsokyo jikülye, sünda ishitrü ge gaañe vyew nüna navro se trukülye, i hado kima, sünda kündañe mekutcho dagyogdama. 48 I í cheñ, “Nosamya ba kügüw ye ba dagyodañoñe, lüshüw yo kajodawe.” 49 I trungkoibalubi ye, ñegru go mügaw i nüna a jekuñe che, “Basam dzüdamme: mügaw i duhu djujüwe.” 50 Jisu i dzühuñe cheñ, “Djuğejodawe; küğüjodabuwe; i basüjoñoñe.” 51 Ñe ge jikuñe i üdra ye Patras, Yohañ, Yakub seyo mimsa üyow-üyañ na tralyeñe djuje ütrü üñisa ge majidüggyew da. 52 Sünda vyew na ubo kse-ñigütsü, séšo i cheñ, “Djuksejodawe; I madzüme, i drumubadame.” 53 Nüna na i dzüdadabi che danghuñe, i chedaw i dzüñe tchüg. 54 Sé i ügzü í kigolañe ġuksuñe che, “He akoa pakülyebi.” 55 Sündawñe ġulo üshükülyeñe pakülyeg; sünda i na dügye í tsajo hadamje djüwe che. 56 Üyawñe üyañ naksü mavenghutsüg, sé i ná cheñ, he ha dajema se i djuje djutruwe.

9 Sündatcholye i na ġüyo ksü shürhaw na balañe ná ġuló mauw seyo so naw na dagyow dajo gow bó vye. 2 Sünda ná Tawgyew i ñe go shi-ñu uw truw, seyo so naw na dagyowe cheñe ki. 3 Sünda i ná che, “Jiw ge haje djulawe: shobo je djulawe, kapüga je, odje je, bo je seyo polu ksü ksü djulawe. 4 Seyo dju ñe yedamje ba ġyogoima, se a ġyojodawe; sünda se yo kahujadawe. 5 Dju bala mağokyema se ñetrü yo kahuañe ishigo ñelümo na pafiajodawe, hado chemeje nadru ge na je trucksüfijo.” 6 Sünda: na jihuañe ñetrü, ñetrü shi-ñu uw tru kaahi, seyo nüna ná djuje djuje dagyoñe kaahi. 7 Seyo ñetrü go psügi fum yo nugo Herodes i he í dzühulyeñe mavenghuag, hado chemeje küña nüna na trudabya, Se i Yohañ dzüdo go üshükülyetchoda cheñe. 8 Sünda küña nüna na he i, se Eliya i hohuda: utro na ana je chetcho, ahugo ñihow truw mügaw namko yo djuma üshükülyetchoda. 9 Sešo Herodes i che, “Yohañ ükye bo no poskeadüggyembi, he ye djutchoa, djufo go ana ñu dzühumkotchoiya?” Sünda i í hoğonikülye. 10 Sünda í shürhaw na kakuñe na ha ha dalyedama ná í truatüsü. Sünda i ná

utro ge lagañe, Betseda cheñe ñetrü a ge lañe kakye. 11 He i danghulyeñe nüna na ufum fupuloatsü, sünda í ná lüshüw yo tüvatsü, seyo ná í Tawgyew i Nogofo shi-ñu trukye, sünda djü dagyodüggyeğondama, ná dagyo. 12 Ñeto kapsealaibi a, se í shürhaw ġüyo ksü jikuñe che, “Upu na kadüggyejodabe, kañe na ñetrü ge ná ġyojo seyo tsajo bühohidame, hado chemeje ñi ġüdzüw ñetrü ge dume.” 13 I ná che, “Djo ná tsajo djübalabya.” Na cheñ, “Ñichi ge odje pom seyo tchükro ksü yo haje ñime; sé ñi jihuañe vyow nabo tsaw-tuw prülamaje, se ye dujome.” 14 (Hado chemeje sa yo sa a muhu fo pom kuw du.) Sünda i í shürhaw na che, “Ná pom ġü, pom ġü dañe ġyodüggyewe.” 15 Na süna dabadába, seyo vyow ná ġyodüggye. 16 Sese Tawgyew i ülgü odje pom seyo tchükrosa ksü í la, seyo ñedzüdru ge hotroñe na gağüzü djü, sünda tchekuği, tchekuğiñe í shürhaw na djü nüna na hawe cheñe. 17 Sünda: vyow na tsalyeñe tsaşelatsüdadabi, seyo godza daw yo mo ġü yo ksü guw trügula. 18 Se i akasa ġüdzüw ge kagañe küğümko i sese, seyo idra ye ichi shürhaw na idra dusa, sündawñe i ná dzü, “Nüna na nó ha cheiya?” 19 Na che, “Yohañ baptisma djui ye, seyo kagua na mügaw Eliya, seyo kagua na chew ye ahugo ñihow truw mügaw nangko yo a üshükülye da.” 20 I ná dzü, “Sešo djo nó ha cheiya?” Patras i che, “Tawgyew i üsaw Masi.” 21 Sündawñe Jisu ná züpsügeñe che, “He ana djüje djuchewe.” 22 Sünda i che, “Nüna üsaw í duhu paketrajobamme, seyo dasüñejome seyo kew mügaw na seyo mügaw sawlyiw seyo shizew-ñuzew na í hosügaw vyeñe shijobamme, sünda i ñegi dzü ye üshükülyetchojome.” 23 I vyow ná che, “djuma no fum kasajo vedama, nudzoğ yo makasajoñe trawe seyo shüwa nudzo shokru i gilañe no fum kasajodawe. 24 Hado chemeje dju yo nudzoğ shüw ye fupojome vedama na shokru í moajome, sé djudamje nobo nudzoğ uluvyu takyoima se iyo í fupojome. 25 Nüna na vyow druguw-drulyiw í patsülamaje, seyo nudzoğ uluvyu ye takyoame, semome ñiku-ñisüw pa, se yo ha palajowa? 26 Djudamje no yo seyo no ñu yo ñimtchüñjema; nüna üsaw ye je ichi seyo i awu ichi sünda ġüdraw sorgomuko ichi lüshüw pawñe, ije ñimtchüñjome. 27 No djo umso trungkoime, dju ayo ha a gudzudama, namko he a üchea na ana dame Tawgyew i ñetrü mahohumdoluye, na dzüw ye künama madanghujome.” 28 He ñu na chelye ñegi şügzü

fum sa a Patras, Yohañ seyo Yakub na üdra küğüw pu a ge lañe jike. 29 I küğüngkolui ye, ukrumro utro a lya, seyo i gye ye grobülašüksüne lüna-lünakülye. 30 Sese, muhu ksü se ye Musa ñe Eliya naksü üdra ñu chitrungkoi. 31 Na ġulo ġüdrawdra hohu, sünda i dzüjo go ñu poġi, se ye Yarusalem ge dajo. 32 Patras ñe üdraw na drumuġoñatsüdabi, sünda na pakülyewñe, i ġulo ġüdraw; seyo se nüna ksü ye dju üdra gudžüsadama, hohu. 33 Na ichi yo kajoñe dawñe, Patras i Jisu í che, “He übrawwa, ñi ha a ġyow ye uwme: sünda: ñi lañe ulüğü dzü dajome, a ye babo, a ye Musa ibo, seyo a ye Eliya ibo.” I madanghu, i ha chengkoima. 34 I ana chengkobaiye, ná mumu yo boshiġiag, ná mumu yo bolyangkoi ye na ġeatsüg. 35 Sünda se mumu yo ana ñu a zekülye, “He ye nosaw seyo no i golawme, i chew dziuwe.” 36 He ñu i dzühungkoi ge, Jisu i akasa hohuda; sünda i mazüda ġyoda, sünda ha hohudama, se ñu í se ñeto ge djuje malakülye. 37 Seyo se draha na pu gošü kagaahuñe, upu dyew a í jiñe tüva. 38 Sündawñe, upumko yo nüna a ye šogzuñe che, “He dadrüwa, no ba chengkoime, nosaw i nülwov hoijodawe; hado chemeje i nosaw akasame. 39 Sünda howe, ġulo mauw a usso ge kamy, sünda i ülya akaye šogzukülyeg; seyo i se í ana ġüşhülyiġiada, se i üga ge üzetcho fegükülye; seyo í ana damgzüw yo ñiku-ñisüw da tra. 40 Seyo no bachi shürhaw ná che, í lahuawe; sésö na malahuafi.” 41 Jisu i che, “He maküğü seyo bolu datchüw shürhaw nawa, no djodra küña kuw ġyofisajowa, seyo djó daw na vejowa? I muhu i cheñ, basaw i age la jekuha.” 42 I jimkolai ye ġulo mauw ye í lola padubug, sé Jisu i ñišgzüñ ġulo í miġiñe seyo muhusa í uw dagyoñe uyow ügzü ge djü. 43 Sündawñe vyow na Tawgyew i gow yo mavenghutsü. Sé vyow na í ha ha chiġa dadama se na trongkoiye, sese i í shürhaw na che. 44 “He ñu ye djo djofu ge vejodawe, hado chemeje nüna üsaw í nüna nagzü yo kigo ladügyejome.” 45 Sé na he ñu i madzüsü; se i í madanghdügye; seyo na he ñu ífo go idra dzüjoje ġetcho. 46 Sünda shürhaw naġüтчü ge ñu a kakülye, se i ye nangko a dju dyewfoma? 47 Sešo Jisu i nalu ge vedaw í danghula, sünda muhumsasa a í lañe idra a gudzudügye, 48 Sünda i che, “Dju damje noñiñi yo he muhusa i hutroima, se i nó hutrolawme; seyo dju nó hutroima, se na nó kidaw na je hutrolawbamme, hado chemeje djomko yo

imisa yo imisafodama, se ye dyewfobamme.” 49 Sündawñe Yohañ i che, “He übrawwa, ñi nüna a ye bañiñi lañe ġulo mauw í lahuahuw hohudame, sündada ñi í gohame, hado chemeje i ñidra ñisañe bafum makasa.” 50 Jisu i ná che, “Í djugohajo daw; hado chemeje dju djo mauw madama, na djodra dujome.” 51 Se í sorgo ge lalyimdrü ñeto kakusalaibi sese, sündawñe i Yarusalem ge jijoñe vye. 52 Seyo i ivro ge mukow ki: i Samariya na ñetrü a ge ji, ibó ġyojo dashütrüivojoñe. 53 Sé na i magyogadügye, hado chemeje i Yarusalem ge jingkoida. 54 Se i hoñe í shürhaw Yakub ñe Yohañ naksü che, “He Tawgyewwa; ba ha tsüda, se i ñi dügye, se i ñedzü go mi gaañe ná damyaweñe ma?” 55 Séšo i tcholtruġiañe na ze, [Seyo che “Ba madanghuwa ba ha uġulo yo ma. Hado chemeje nüna üsaw ye nüna nachi luvyu ye damütrajoñe madaw se í ġaksüjoñe kakuwme.”] 56 Sündalye iñe i shürhaw na ñetrü utro ge jitrükralye. 57 Se i ġabo jimkoi ge, se djuma a ye í che, “Ba hange hange jiyima, no bafum kasajome.” 58 Jisu i í che, “Šelü ichi uksu seyo ñedzü go musu nachi üdrü duwme, sé nüna üsaw ichi ükye jejo je ñe ñime.” 59 I utro nüna a i che, “Nofum jisawe.” I che, “He Tawgyewwa, nó uvromashü kadügyevzüwe, no awu í ġuavzüjome.” 60 I í che, “Dzüdaw na ná nudzoġ dzüw í büğudame, sé ba jiñe Tawgyew ichi ñetrü go shi-ñu trujodawe.” 61 Utro a ye je che, “He Tawgyewwa, no bafum kasajome; sé uvromashü nó kadügyevzüwe no nochi ñe go nüna na yo müliñ kajoñe.” 62 Jisu i í che, “Djudamje nudzo ügzü i luksungkuġu ge kiñe fum ge homeje, i Tawgyew i ñetrü ge ġyofiwjome.”

10 Seyo he ñu nafum sa a Tawgyew i nüna mroġü lapyo, sünda ha ha ñetrü ge i jijoma, süge ksü, ksü dañe ivro kibraġitsü. 2 Sünda i ná che, “Rhamu kiw añe dume; séšo chiġa daw mesame duba sündada vi übraw i küğüwe chejodawe, se i í nudzoġ vi í tcholajo vi nüna kiwe.” 3 Jiwe; howe no djó fugulu vyeduw dañe fumsu namko ge kijome. 4 Sündada dzulngasaje djulawe, kapüga je, seyo shita je; sünda ġabo ge je nüna ná dju je gaga djudawe. 5 “Dju ñe ge jihima, uvromashü chevzüwe, ‘He ñe ge ġüdzüw djuwe chewe.’” 6 Süge djuma ġüdzüw pafiwo dumeje, ba ġüdzüw djüdaw ye üdra dusajome, momeje bachi ge kakutchojome. 7 Se ñe ge ġyowe, sünda ichi go ha paima, se í tsa-tuwe,

hado chemeje chiğa daw nūna na ná shishū hoiye, **24** Hado chemeje no djo chemkoime, patsūw; ñetro-ñetro djukahijodawe. **8** Seyo ha šūpo ñihow truw na seyo ñubyu na tsūdaw ñetrū ge jiyima, sūgow nūna na hutrovowñe, ye, se ba ha ñu ye hoima howe; sé maho seyo se bavro a ha vedama se i tsajodabuwe. **9** ha ñu ye ba dzūima dziuwe, sé madzūhu.” **25** “Sūgow sonaw ná dagyojodawe; sūnda ná Sündawñe nūna a gudzulyi; sūnda ana cheñe í chewe, ‘Tawgyew í ñetrū ye batrū iñiñisa ge kúna daima hopūñew che, “He shotuko-kunu kakudamme.”’ **10** Sé ba ha ñetrū ge jimyoima, go dadrūwa, shūwa shūw shūjo ibo ha dameje seyo sūgo nūna na bá mahutrovolaime, ná ujowa?” (aiōnios g166) **26** I í che, “Shotuko-kunu na bodzağ ge jeñe ana chewe, **11** “Djo ñetrū ge ha ġida? Ba kúnda ngüña?” **27** I trutcho, “Ba ñelūmo naje, ñishi ge güdrūsadaw na, ñi djovro Tabraw bá nudzoğ Tawgyewchi go vyew nudzoğ a pafiamkoimme, sedamje he í danghujodawe, drū-lu seyo nudzoğ krāše seyo nudzoğ budzu Tawgyew í ñetrū djoitrū iñiñisa ge kakulaimme.” vyew se nadra nūlvow vyejodawe; seyo nudzoğ **12** No djo trungkoime, se niyay ñeto se ñetrū ġafopsügi-ğampsügi go ná nūlvojo dawe.” **28** I í ye Sodom ñetrū i je mofokaw gijo lyajome.” che, “Ba umso chedaba, he ana dabya sündame **13** “Tui Kurajiña! Tui Betseda! Dju dyew chiğa üshū ġyoyome.” **29** Sé i í nudzo í usu dajoñe dafiw ye djo ge dadama, sese í Sor ñetrūñe veñe Jisu í dzū, “Nameje nochi ġafopsügi- sidon ñetrū ge dameje, na ke ge gye güpañe ġampsügi na djuwa?” **30** Jisu i che, “Nūna a ye seyo kütsešüpo ge ġyoñe na kye ge dru-lu Yarusalem yo Jeriko ge jimkoi ye ñigudu tsağaw vyegudoñjemma. **14** Sešo, melye gzuñe cheğiyi na djeshiğiaña i gye í na shalügülag, sūnda gü- sehu bafo vyego yo yeje Sor ñe Sidon naksü shū dañe atrū dzūw datralye katrükralye. **31** vyego ye vyeksufijome. **15** Seyo Kafarnahum Sūnda ana da, se ġabo ge mūgaw a kamkoi, ñetrū, hawa ba soğgo kuw lūvzūw dalyijoma? séšo í holye ġeaglyeñe djetrükralye. **32** Ana Ba bó noğu üla ge kuw üla kaajome.” (Hadēs vedumbo Lewi a ye je sešü katcho, ije í holyeñe **g86**) **16** “Dju ba chew dzūima, se i no chew ġeaglye djetrükralyetcho. **33** Séšo djudamje dzūjo, sūnda ba dju mauw daima, noje i mauw Samari ñetrū a go sa a kakukūlye, sūnda í dajome; seyo dju no mauw daima, se ye no hohulyeñe nūlvo vyela. **34** Sūnda itrūğañ ge kiadaw i je mauw dajome.” **17** Se shūrhaw jikuñe seyo ichi üshi ge luvuhu seyo tsūhu mroğü yo ksü na lūshūw yo kakutchoñe che, prūñe gyeche-gyelye yo pyogo, seyo í gügedru “He Tawgyewwa, ba üñiñi yo se ġuló mauw ge gyodügelyeñe ñe ġyow ge lajikye sūnda i je ñichi pudu-puña ulunge pumódame.” **18** I í uwyo hoivo. **35** Se draha í lumu yo bosüñ ná che, “No mütü í ñedzü lūğaw veduw ñedzü ksü lahuañe se ñebraw í djūñe che, ‘I uwyo go gaahu hohuime.”’ **19** No djó byu na seyo hoivojodawe, seyo bachi go kúña kapyoima, se mütü güdzü na dügrüdzagofijo djūwme, seyo ye no kakuwñe doajome.” **36** Hesahelu he ba vyew ge se na ñigudu-tsağaw süna ge lyalahado, nadzüngko a dju ichi ġafopsügi ġampsügi go vyew ge se na ñigudu-tsağaw süna ge lyalahado, na ñe veiya? **37** I che, “Se i dju í nūlvodama.” **38** Jisu i í che, “Kai, baje kañe sūná dajodawe.” **38** Sündatcholye Jisuñe i shūrhaw na jimkoitchoi ye, se i ñetrū a ge ji, seyo Marta cheñe mim a ye í iñe ge balada. **39** Seyo Mariam cheñe uñum a duw, i Tawgyew ishitrū ge ġyoñe i shi-ñu dzūw. **40** Sé Marta chiğa da dañe mavenghua sūnda itrū iñisa ge jikuñe che, “He Tawgyewwa, ba ha haje mavema, noñum í no akasa chiğa daweñe traadaw ye? Sündada í chetcho, nó datunowe.” **41** Tawgyew i í trutcho, “Marta O Marta; ba šüpyo ñu ha vejema venglyeñe seyo mavenghu lyaha.” **42** “Séšo ñu a ye umsome, seyo se chiğa uw í Mariam i golame; se i ichi go malağafijomme.”

“Šüvzüwme se iñi ye, se he ñu ná se ba hoiwa

11 Sündatcholye ahua ye i nolu a ye i datunow yo ġuló mauw ná lahuabaimeje, küġüngkoi. Seyo i se küġüfiahuwñe, ichi se djó agü na dju tunow yo kakülyebaia? shürhaw namko yo a ye í che, “He Tawgyewwa, Sündada ná djo niyay djüw nüna chejome. 20 Yohañ i í shürhaw ná küna veduw küġüdrüdama Séšo no Tawgyew udruyo yo uġulo mauw na baje ñi süna veduw küġüdrüwe.” 2 I í che, lahuameje, Tawgyew i ñetrüġüfo ye djotrü ge “kye damje djo küġümkoime, sese chejodawe: kakujome. 21 Nüna gow na nachi ñe i ġaksüw ‘He Awa, Bañiñ ġüdraw vejome, ba ġadzü chiaġi pyogoñe ñe í hokrüimeje, se ichi ġañ- kakülyawe.” 3 “Ñichi muhu muhu yo tsajo-tujo miġi na ġüdzüw dujo. 22 Sešo ije gofotchow í ñi djüijodawe.’ 4 ‘Seyo ñi lalo na muchoaajo na djuma a í tumuvojoñe í dafoahuñe, í se dawe, Hado chemeje ñi je, ñi mauw dado na chiaġi na ha ye i veksüdama, sena laġalag seyo muchoaajome, Sünda ñi mauw uw dajo yo ichi ġañ-miġi na laġañe habraġiame. 23 Dju ġaksüwe.” 5 Sünda Jisu i ná che, “Djumko ye nodra ñima se i no mavewme, seyo dju nodra üdraw a duw ye djuwa, sünda i ñegimko ge dukyegiyima se i trabraġiajome.” 24 “Nüna usso pakülyeñe ichi ge ji í chewe, ‘He drawwa; nó odje go ñišügzüñ ġulo kahuahuñe nokro ge ġyogogo tka dzü djüwe. 6 Hado chemeje, kasew-biřew tchüġijome, sünda mapawñe i chejome, no ha go draw a ye nochi ge jikuda, sünda ivro ge ñe yo kahua dama se ñe ge kamyotchojome. 25 Sünda kakuwñe i ġümsa-ġümġañe howsa veijo nochi ge haje ñime.” 7 Sünda i ulung gořü hohujome. 26 Sündawñe i idra ye í je mofokow ñu tru, se nó afasüw djudjüwe; yabó ñegüdrüřü uġulo mauw mro ye idra ye lakujome, sünda na je dugoaddammje, sünda nosa ye nodra buġo ilunge kamyoñe sayo sa ġyogjome, sünda se nüna ge ġüsadame, sündada no bá pakülyeñe haje ye uvro gow ije mokofow mauw lyajome.” 27 madjüfijomme. 8 No ba trungkoime, se üdraw Sese i he ñu i trungkoi ye upumko go mim a ye duñ sese je í pakülyeñe haje madjüfisabamme, gow yo che, “Šüvziwme se uluhu ye hayo sa a ba sedamje i ñimtchüñ ye tralye prüdo ye í küña ġyodama seyo se apu ye ha ye ba mütsüdama.” tsüdama süña pakülyeñe djüjořo. 9 Sünda no 28 I che, “Am; séšo šüvziwme i, dju Tawgyew djó cheime; prümeje, djo djüjome; tchümeje i ñu dzüñe i chew dzüima.” 29 Se šüpyo upu djo pajome; dümeje, djobo voaijome. 10 Hado kyeġipyaw dawñe, i che, “He ñiřü yo nüna na chemeje dju prüima, ná pajome; sünda dju maume; na chishew tchünggudru; se ná Yona i tchüima, na pajome; seyo dju düima, nabo chishew í tralye seyo haje chi mashejome. 30 voaijome. 11 Djomko ye dju ana awu duwa, Yona í küna veduw Ninwe ñetrü go chishew se üsaw ye odje prüme, se í kunnu djü, seyo vewma, sünambo nüna üsa ye he ñiřü yo nüna sündalye tchü prümeje, se tchü madjüw byu na chishew vedujome. 31 Müdzavye go nugom djü? 12 Semome jeje prülaime, se í mütü ġüdzü niyay djüw se ñetomüdrü ayo nüna nadra djü? 13 Sünda, ba maulyeñe je basa ná ġañ gudzuñe, í datrüwñe chejome, hado chemeje i uw djüjo danghumeje, se djo ñedzü go Awu, i Suleman i ñu dzüjoñe druguw-drulyiw udza go ichi nudzoġ nüna prüi ná hado ġulo ġüdraw jikuda, sünda holabya he ayo he a Suleman ije madjüjowa. 14 Sündatcholye Jisu i üġadow dyewfo a du. 32 Ninwe go nüna na Niyay djüw ġulo mauw a í lahuatcho; se ġulo mauw ye ñetomdrü ye hesalu yo nüna nadra gudzuñe, kahuahuñe, üġadodo ye ütrü zekülye; sünda naso ge truchoaajome; hado chemeje na Yona i nüna na mavenghuatsü. 15 Séšo namko ye küña ñu tru í dzüñe nadra-nalu muchoagye sünda na cheda, “I bó ġuló mauw nachi go dyewfow howe, age Yona ije dyewfo a dume.” 33 “Dju mütü ichi datunow yo lahuabaia.” 16 Utro na ñüna je bela ge mütrü tchühoñe ġümřü ge seyo í dafidama hojoñe í ñedzü udru ge hadamge ñeshü ge mavewme, sešo mütrü ubo ge dzugo sheweñe cheshew shewe che. 17 Séšo Jisu i, vewme hado chemeje nüna jikui na hohujoñe. nadržü-nalü ge vedaw i danghulyeñe, na che, 34 Baso go mütrü ye bañi ye me, sündada bañi “Ha ha ñetrüġüfo ge braġidama, se ñetrüġüfo ġüdrameje, se basso naje vyow müsajome; séšo ye mümyajome. 18 Seyo sünda mütü ye í se ye maumeje, basso ge je nukuġujome. 35 Sündada ufu je ksü-üñi je ksü dañe ġyowe, nudzo fbo magotchow dame, se ichi ñetrüġüfo se müsaw ye baso duwye nukuġuañeme. 36 kündañe dujowa? Hado chemeje djo nofo go Sündada baso ye vyow müsazeġiame, seyo se ana cheřoibi, se mütü i datunow yo se mauw ichi hangeje manukrumeje, se sündame se vyow ná lahuabaibi cheñe. 19 Senameje no mütü

na müsajome, süna vyeduw ñeto ge dadawa, se mütrü ye ichi lünaw yo djó müsaw djüiwa.”

37 Jisu i ñu trungkoi ye, djudamje Farisi a ye i che, se nochí ge jiñe ava tsawe; sünda i ñelu ge djemyoñe ava tsajoñe gyogag. **38** Farisi na basha go na ava matsalu üshi-upo machew í holyeñe mavyenghua. **39** Tawgyew i í che, “O Farisi, ba bekasa seyo bela na udru udru go güdrawšo, séso balung ge vyesbiw seyo mauw vyesumokradama. **40** Budzu ñiw nawa, dju ñepsü go vye ye dadama, hawa se i ulung go i madaima? **41** Am séso, ulung go gañ-miği duw na chi djüajo dawe, sündameje bábo vyow güdraw lyajome.” **42** “Se Farisi nawa, djo tui me! Ba pudina ñe sudab yo, seyo vyow ñomñow shege bağüdo yo ülye gñi tronguaña djüsoma, séso Niay i seyo Tawgyew i nülvo í mahutroiwa; tsüwbo tsüda hena je dañgudru seyo sena je tratcho. **43** Farisia nawa, djo druge tui me! Djo ñegru ge nugo buğo uw vye seyo badzağ ge ye djó gaga tsüw.” **44** “Djo tui me! Hado chemeje djo se pelyado nuğu vedudame, süge nüna na udru ge dügrüñe kahi, se madanghuw nuğu du cheñe.” **45** Sündawñe mükyew a ye í che, “Dadrüwa, he ana cheñe ba ñi tchügoime.”

46 Jisu che, “Oi shotuko-kunu dakyew nawa, djoje tui me! Djo ana lojemalofiw gañ me, nüna nadrü ge joşoi seşo yabó djo djogzötsü a je madadü.” **47** Djo je tui! Djo se ñihow truw na nuğu chiw, dju djo aki-awu na shilyedama. **48** Sünda: djo truksüw nüna me, seyo djo aki-awu na dalyedaw yo uw vye; hado chemeje na bó ná shidabi sünda djo ná nuğu í daw. **49** Sündada Tawgyew i patsü-sholu je chedame, se no nachi ge ñihow truw seyo shürhaw kiajome, seyo na nağiyó küña na shijojema seyo küña na daşe-damejojema. **50** Se i ye küña ñihow truw duma naşü í he druguw-drulyiw í dakülyejobo a fualyedame, vyew na gilyedo ye he ñefo ayo nüna nachi yo lajodawe. **51** Habil í üşü yo dalalye Jakaria í shiw kuw se psügañe mügañe naksümko ye shiw: no djo umso truime; ichi gido ye he ñefo syo shüdo nüna nachi go lajome. **52** Shotuko-kunu dakyew djo tui me! Se djo je patsü-sholu veğiw bo ladaşome, séso djo djoluvyo makakume, seyo kakujöñe dado na dugo vye. **53** Sündalye i sa yo kahuañe, sese shizew-ñuzew nañe seyo Farisi şüpyo ifum kase seyo i dagtso-damrhüñe, ha ha ñu bütöluweñe da, se i şüpyo ñu ufo bütöluweñe **54** sünda na i

ha ñu chehualaima gyokrü gyö, se umdzu yo ha damje ñu zetruahuw ye kigolajoñe.

12 Aña a sese hadzağ-hadzağ dzaw nüna fuguñe, aña ana kuw nağütchü tcheğilügyeği da, se i uvromashü í shürhaw ná che, “Farisi nago loğaloğe yo üga gyojodawe. **2** Vyojo haje dümyoñe maveme, madanghujo haje müşüñe maveme. **3** Sündada ba ha damje nukuğuw ge chedo ye, se i müsaw ge dzühujome; seyo ñeğüñ ulung ge ufu ge ha aşesa yo chedama, se ye ñelüsü udru go yo trujome.” **4** “Séso no djo trungkoime, nodraw nawa, dju usso i shifidama se na seyo ha madamñefijomme, ná djuğejo dawe. **5** No djo trumchemjome djo djü gëjoma, dzüwñe djü chigüje ge lañe djoafima, se í gëjo dawe; no djo trupangkoitchoimme, se í gëjodabuwë. (Geenna g1067) **6** Hawa ajolya ksü yo sülyisa pom madrüafima? Sedamje Tawgyew i namko ye a ye je makoşoa. **7** Bakye go vyow ükyetrü duw naje ngümdzo vedame, sündada: djuğejo dawe, ba sülyisa na daşowme. **8** “No djo chengkoime djudamje no nüna navro ge nó noşobiñe danghumeje na je nüna üşaw ye je Tawgyew i sorgomuko uvro ge eşöbijome. **9** Séso dju nüna navro ge no hopseğiahima ije Tawgyew i sorgomuko uvro ye hopseğiajome.” **10** “Dju nüna üşaw ütüma mauw truima, i datrudaw í muchoaijome. Séso dju gulo güdraw ütüma mauw trüima, í datruw í mamuchoijomme.” **11** “Nüna na ba mügaw-ñegru seyo mükyew seyo damikyew navro lakuwñe, ba navro ge ha chemeje ujojema seyo küna chejojema se na djuvengüajodawe. **12** Hado chemeje gulo güdraw ba sayo sa a ha chejome zedrüjome.” **13** Seyo upu go nüna a ye í che, “He dadrüwa, noñuw í awu í bo-luko ná noje hawe chejodawe.” **14** I í che, “Nüna nawa, nó dju niyay djüw seyo bağügiw nüna boña?” **15** Sünda i í che, “Uw yo ho gyojodawe, seyo tsağa-lağaw süna yo basü gyojodawe; hado chemeje nüna na şüw ye dju bo-luko duw yo mashüwme.” **16** I í zeğaw a tru, “Tümbum nugo a í no ge rhamu şüpo kakülye. **17** Sündawñe i ulvyu ge no hadajojemmañe ve, hado chemeje nochí ge bo no dakülyedaw rhamu na vejo buğo je ñi. **18** Sünda i che, ‘no ana dajobabi: no nó ñetchü í tashalyeñe dyew dalajo; sünda no rhamu seyo bo-luko na vyow süge vejo; **19** sünda no gulo i chejo, guloa, bachi ge oje şüpo üğalaw kuw bo-luko vewme; gyogowe, tsawe, tuwe seyo

lũshũw yo ġyowe.’ 20 Sešo Tawgyew i í che, ava tsajoñe ġyojo, sũnda ũñisa jiñe í hoijo. 38 I ‘Chi madnaghaw nũna! He ñegimdo ñegi a ñegi ge ũlye ksũ seyo ũlye dzũ ñepũñew ge je ba lutuw ye lutukyoadũgyejomme; sũndawñe pakũlyew hohumeje, se kulo ye gağũzebamme. 39 Djo he i danghujo vejo dawew, ñe ũbraw lyajowa?” 21 Ana je nũna duwme dju nudzo ubo ye tsaksutchũw na tsaksuw ke jikujoma se í bo-luko dashũtrũñe ve, sé i Tawgyew iñigzũ danghubammeje, i pakũlye ġyojobamme, sũnda nudzo ñe ge majimyogyejome. 40 Baje dashũtrũ ġyodawe; hado chemeje ha homoi ye jikujoñe mavew se homoi ge nũna ũsaw jikujome.” 41 Sũndawñe Patras i che, “He Tawgyewwa, ba he zeğaw ye ñi aka bama mow vyow naje truwma.” 42 Tawgyew i che, “He veksũw seyo patsũ-sholu hokrũw ye djuwa, djuchi dadrũw ye ná tsaw-tuw homai ge djũweñe kulo-kutro boñe ve. 43 Se kulo ye gağũzeme, djũ í dadrũw ye ana dangkoiye hohudama. 44 No djo umso cheime; I í nudzo ichi vyow bo-luko ge zeğiw vejobamme. 45 Séšo se kulo ye ulu ge ana vemeje, no dadrũw ye ũğalaw ge kakujobañe veñe, sũnda kulo seyo kulom na gũñe seyo tsañe tuñe tukrañe ġyomeje. 46 Se kulo i dadrũw ye ana ñeto a ye, i madanghuw ñeto a ye, i í mağyokrũngkoi ye, seyo i madanghuw homai ye, kakujo sũndañe í sojai djũñe í usu maw ge ngũañe vejo. 47 Seyo se kulo dju nudzo dadrũw í wẽw í danghuñe, seyo madashũtrũwoñe seyo í vew kuw ge makasabammeje, šũpo tsalajobamme. 48 Séšo dju madanghuñe ġũw tsalajo chiğa dadama se ye me tsalajobame, sũndada dju añe djũdama, í añe prũjome; seyo dju šũpo boñe vedame, ichigo añe lajome. 49 “No druguw-drũlyiw ge mi dahow kakũlyahume; sũnda ha tsũdawa chemeje hesalu mi dzomzoaweñe! 50 No baptisma lajome, sũnda no malamdolu kuw no kũna mauw ñiku-ñisũw ge ġyojojema! 51 Ba vedaw ye no he druguw-drũlyiw ge ġũdzũw kakudañe vedama? No ba chengkoime; mome, no dabrağiahuw kakũlyahume. 52 Hado chemeje hesalu yo ñe ge nũna pom nağũtchũ ge magağijome, dzũ ye ksũ ũdra seyo ksũ ye dzũ ũdra. 53 Awu ye saw ũdra, seyo saw ye awu ũdra maveğijome; añ ye sam ũdra seyo sam ye añ ũdra, apye ye safu ũdra, seyo safu apye ũdra maveğijome.” 54 Sũnda i upu naje che, “Mumu ñje druguw go kalyiw hohumeje, djeañe ñedzũ šũjo chew; sũnda sũna dabaibi. 55 Sũnda mĩdza gow ñedzũ lyiw hohuñe cheibi, ñedzũ shũw lyijome, sũnda sũna dabyo-dağyotcho. 56 Loğa-loğe nũna nawa, djo ñedzũñe no naksũ í utroñe danghudameje, hado he shũw-duw ubo kũndañe madanghufia?” 57 “Ba hesalu ba nudzo yo hado ñu mavelafia? 58

Ba bá fodaw nūna ūdra mukow ichi ge jingko ye, ġabo ge űu chegŭdrajo dawē, momeje ba í mukow ichi ge űűne lajikyeűeme, sŭnda mukow í bá shipashi nagzŭ ge dŭűne seyo shipashi na bá pache ge űűűeme. 59 No djo trungkoime, ba ajolya ajolya daűe magimdzualu kuw, ba makahuafijome.”

13 Nŭna űchea sayo sa a djeku, seyo Jisu í Galiliyo nabo go űu dzŭngkoi, dŭűű í Pilatus í í kŭġŭw ge dŭűasadamma. 2 He í dzŭhuűe Jisu í na che, “Djo ana veima, he Galili na utro Galili ná laloűe, hado chemeje nadru ge ana veduw űiku-űisŭw djŭda che? 3 No djo trungkoime, mowme; sűšo djo djŭdrŭ djolu mavetŭlŭmeje djo vyow he űom yo mŭtratsŭjobamme. 4 Mow djo ana vedama, Shilom ge nŭna ġŭtrŭ űŭgzŭ djudrŭ ge post gaaűe trŭalyaűe dzŭdama: na vyow Yarusalem ge kŭna tuġu-tumo űűűsŭdama ná lalofoma? 5 No djo trungkoime, mowme; sűšo djo djŭdrŭ djolu mavetŭlŭmeje djo vyow he űom yo mŭtratsŭjobamme.” 6 Sŭnda í he zeġaw ije tru, “Djuchidamje anggur vi ge lufuje űyaű a zuűe veda: í sayo sa a sheje thcŭw jikuda, sé í mapa. 7 Sŭnda í vi ġyokrŭw nŭna í che, ‘Howe oje dzŭ gomdo no he lufuje űyaű go sheje tchŭw jikunggudru, sé keje mapa, he í chepyojo dawē, í hado no í ġyokrŭgejowa?’ 8 Í í ana che, dadrŭwa, í oje a kuw ġyokrŭluwe; no űdza űdza ge no chiguġaűe nobi sujome. 9 Sŭndaűe, drawha ge sheje jelaimeje uw; se molaimeje chepyojo daűobe.” 10 ġyogow űeto sehu Jisu kŭġŭw űegru a ye truűe ġyoda. 11 Sŭġe mim a du, dŭu oje ġŭtrŭ űŭgzŭgomdo ksuw kaw mŭtŭ a kamyoda, sŭnda í utsubo kuw lyada, sŭnda í keje gudow magudzufiwbí. 12 Jisu í hohuűe balayeűe, che, “O mimya, ba bá hamalyiw yo kahuajemme.” 13 Sŭnda í űgzŭ í udru ge ve, sŭnda í djeaűe gudow lyajebi, sŭnda Tawgyew í trokŭlyejebi. 14 Hado chemeje Jisu í ġyogow űeto sehu dagyoda, mŭġaw na seyo nugobraw na nŭna na che, “űegi ġe duw me, sa yo sa chiġa dajo dawē, seyo se űeto ye jikuűe dagyojo dabuwe; sűšo Sabat űeto ge djudawē.” 15 He í dzŭhulye Tawgyew í che, “Loġa-loġe nŭna nawa, ġyogow űeto sehu djo djŭ nudzo fulhu seyo ġiġá na űe tashalyeűe hu tuw laűe majikewma? 16 Seyo ha ye madafijo cheűa, he mim Abraham űsam djuso ge oje ġŭtrŭ űŭgzŭgomdo mŭtŭ ye pyogodama, se í ġyogow űeto ye vogodaw í

kihuajo?” 17 Ná he űu na chewűe, í ubo mauw dai na űimtchŭű lyatsŭ, seyo vyow upu na se uw chiġa dadaw ubo lŭshŭtsŭ. 18 Sŭnda Jisu í chetcho, “Tawgyew í ġadzŭ dŭu veduda? Seyo no í ha shipyew űdra djŭsejowa? 19 Í pemdu űsŭ a veduwbame, djŭ nŭna na laűe ná vi ge trawma; sŭnda í űŭlyiűe shoű lyá; sŭnda űedzŭ go musu na ufotsa ge ġuűe ġyow.” 20 Í sŭnda chetcho, “No Tawgyew í ġadzŭ í dŭu vedu daűe vejowa? 21 Í pa vedudame, djŭ mim a ye laűe oje ulumo tola dzŭ ge ġŭlŭűŭġia, sŭnda űu-űuűe oje ulumo ye pa lyá.” 22 Í űetrŭ-űetrŭ jiűe dadrŭshŭ Yarusalem ge ji. 23 Sŭnda djudamje a í che, “He Tawgyewa, nŭna mesame basŭafijobama?” Í í che, 24 “űegŭdrŭűŭ imisa yo jimyojodawē, hado chemeje no djo trungkoime, űŭpo nŭna na jimyojoűe dajome, se majimyoűijome. 25 űe ubrow gudzulyiűe űegŭdrŭűŭ dugoahuűe, seyo ba űepsŭ ge gudzuűe űegŭdrŭűŭ dŭűe che, ‘He Tawgyewwa, nobo vojiodawē,’ sŭnda í sŭgow no ba madanghume, ha hanggowa? 26 Sŭndawűe ba chejo, ‘No ba how ge tsa-tuw sŭnda ba űi bodzaġ ge dadrŭda.’ 27 Sűšo í chejo, no djo chengkoime, ‘No madanghume djo hanggoma. Mŭtŭ chiġa daw nŭna nawa, djo vyow no yo űġa ġyojodawē.’ 28 Sŭġe ksew seyo utu trashŭgrŭjome, ba Abraham, Isahak seyo Yakub seyo vyow űihow truű ná Tawgyew ge ġadzŭ ge ġyodaw hohuűe nudzo í űepsŭ kahuahuw hohujome. 29 Sŭnda druguw seyo drulyiw; tchŭsa seyo mŭdza go nŭna na jikuűe Tawgyew í űetrŭġŭfo ge dusejome. 30 He í danghulajo dawē, kŭna ná fum ge duma, na uvro ge dujome, seyo kŭna na uvro ge duma, na fum ge dujome.” 31 Sa yo sa kŭna Farisi na jikuűe í chejea, “Ayogo kahuaűe kajo dawē; hado chemeje Herodes í ba shijoűe vedame.” 32 Í ná che, “Kaűe se űelŭ í trujodawē, howe, no yow je seyo draha je űġulo na lahuaűe seyo usso naw na dagyojolume, sŭnda űegi dzŭ ye no chiġa damdzaojome. 33 Sedamje no yow, draha seyo pŭlha kuw jŭjome, hado chemeje dŭu űihow truű na Yarusalem í űepsŭ ge madzŭfijome. 34 “He Yarusalem! He Yarusalem! Ba se űihow truű ná shiye, seyo bachi ge dŭu kiima ná kunu yo trŭmoahiye; no ana veduw kŭna tsŭda, joűi í űsa ná utupro ulung ge kŭna tchelaima, sŭnambo noje basa ná lakeġiajoűe daw, sé ba he í matsŭ. 35 Howe, baűe babo kabra-kasaġijome, sŭnda no djo chengkoime; ba ‘Ná űdrŭ-ulu yo uw cheime, se nŭna ye ġaġzŭ dume dŭu Tawgyew

iñiñi yo lañe kakuima,' machemdolu ba nó keje mahohujome."

14 Sünda í gýogow ñeto sehu djudamje Farisi nágo nugo a í ñe ge odje tsaw ji: sünda ná í usu yo hopasa. **2** Süge í veduw muhu a du, dju usso dalfuñe nada. **3** Jisu í Farisi seyo shotuko-kunu damivro ná che, "gýogow ñeto ge dagyomeje ujo ma mow ma?" **4** Sé na madañda gýo. Sündawñe Jisu í í úgzü kiñe dagyo, sünda kadügye. Sünda í í úgzü kidüñe dagyo, sünda kadügye. **5** Sünda i ná che, "Djongko ye dju duwa, djusa seyo fulhu ye kalü ulung ge gamyoya sünda gýogow ñeto ye kutcho malahuajo." **6** Sé ná he ñu ge haje machefibi. **7** I hobanda, tumona baladaw na uw uw bugo tsatchüñe lai sünda í se ná hoñe zeğaw ze, **8** "Djuma djo gû ge balai ye, bugo dyew tsatchüñe djuğyojodawe, asha baje dyewfo tumona baw je dufijome. **9** Sünda dju ije seyo baje badama, bá jikuñe ana chemeje, 'í bugo djüjo dawe,' sündawñe ba ñimtchün lyañe ülafo bugo ge gýow dujobamme. **10** Sé bá bawñe, ülafo bugo ge jiñe gýoyo dawe, bá badaw nüna ye jikuwñe, bá ana che 'Drawa, uvro ge kalyiñe gýoya,' sündawñe badra a gýosadaw navro ge udru kalyijome. **11** Hado chemeje dju nudzo yo dyew dalaima, se ye imisa lyajome; seyo dju nudzó í imisa dalaima, se ye dyew lyajome." **12** Sündawñe Jisu i í baladaw naje che, "Djo ñeto ge damje ñegi ge damje ava tsaw ge, nudzo draw, ayo-ñuw, ñeşü seyo nugo na djubajodawe, ana dañeme, naje djo balañe dağüñeme. **13** Sé ba ava tsakelai ge sapse, hamalyiw, üshilyew seyo iñigew ná bajo dawe. **14** Sündawñe ba gağüzebamme, hado chemeje nachi ge djó djüjo haje ñiwme, seşo djó ná güdraw yo üshükülyejo go küğüijome." **15** Üdra ava tsasangkoí go nüna a ye he ñu ná dzühulyeñe che, "Gağüze nadra dujome, dju Tawgiew í gädzü ge odje tsaima." **16** Ná i che, "Djudamje nüna a ye ava dyew tsakeñe seyo sünda şüpo ná ba. **17** Tsaw-tuw dafihuñe, i í kulo ná tumona baladaw ná cheñe ki, 'Age djebe; tsaw-tuw dafiadamme.' **18** Sé vyow na chetsü, 'uvro go ye í che, no vi a prülawme, sünda no se í hojo dume; no ba chengkoime, no maf daijo dawe.' **19** Utro a ye che, 'No fulhu fulshi pom lawme, sünda no he na dañe how jingkoime; no ba chengkoime, no maf daijo dawe.' **20** Sünda a ye che, 'No gzü dawme, sündada no majikufijome.' **21** Se kulo ye jekuñe i ñe übraw í he ñu ná trutsü.

Sündawñe se ñe ubraw ye lusuvyulalye í kulo í che, 'ñetrü go bozağ seyo gabo ge kutcho jeñe sapse, kiği, üshilyew seyo iñigew ná age lañe kakuwe.' **22** Kulo ye che, 'O übrawa, ba küna chedama, süna damme; sé yaje buğo ufo dulumme.' **23** Übraw ye kulo í che, 'Gabo ge seyo füta duw ge djeñe nüna ná künadamje lañe kakujodawe sündameje noñe gujome.' **24** Hado chemeje no djó trungkoime, se tumona badaw ná no tsaw-tuw í tsapüñeje matsapüñejome." **25** Sünda upu na ufum kasawñe, sünda Jisu í fum ge tchoñe ná che. **26** "Djudamje nochi ge jikuñe, seyo nudzo awu, añ, ufum, agü, ñu seyo ñum seyo nudzo şüw-duw naje mahosübammeje, í no şürhaw mowme; **27** Seyo dju nudzo shokru ije magilama; sünda nofum makameje; se je no şürhaw madafijome." **28** "Djomko ye dju post dzuğonñdama, seyo uvromsahü bo küña kajoma, damdzojo kuw nochi ge duşoma ñima mahow? **29** Ana dawñe, i shobo dzugoñe ñekru makrufiwñe, sündawñe hovow nüna na vyow í tchügojoşo, **30** 'He nüna ye damyowbo damyodaşowa, sé madamdzoñiwa?' **31** Mo dju ñubyu duwa, utro ñubyu nadra tumo daw jiw, sünda uvromashü gýoñe mavemchevzüime, se hadza büsha kulo lañe nodrü ge tujovodawye no hadza gû lañe üdra dağufijoşoma mo mowma? **32** Mowmeje üga gýodamje, mukow kiñe ñu güdzüagyefijo. **33** Ana veduw djo nudzo ichi küña дума ná nobo matrafimeje, se ye no şürhaw malyafijome. **34** "Gu bo udame, sé gu tsamgüw lyameje, se í ha yo gu lüw dajowa. **35** Se ye no ubo je seyo nobi ubo je chiğa ge makakujomme: se í nüna na ñepsü ge joajohubamme. Djuchi ge dzüjo ufu дума dzülasajodawe."

15 Vyow patso-law na seyo lalo ubraw ná ichi ge dzüw jikuw. **2** Seyo Farisi na seyo shizew-ñuzew na dubyoğunguñe che, "I bó lalo ubraw ná tüvañe seyo nadra ava je tsasai." **3** Sündawñe i ná he zeğaw í tru: **4** "Djongko ye djuwa djuchi fugulu fuğua дума, sünda namko sa a moahuñe se sütü gütütrü sütü ná nodo ge tralye, se a moadaw í matchülalu kuw tchü gýo? **5** Sünda tchülawñe, i şüpo lüshüw upostu ge trütalañe ka. **6** Sünda ñe ge kakuñe draw seyo ñeşü na bakeğiañe che, 'Nodra lüshüsawe, hado chemeje nochi fugulu moadaw ye tchüladamme.' **7** No djo truime; ana veduw ñedzü ge je lalo a dju vyeğudoladama ubo lüshüjome, küñambo sütüğütrü sütü nüna güdraw dju ulu maveğudojo

duma nabo madama. **8** “Ana mim dju dujowa, djuchi ge bosüñ ġü duw, sünda namko ye bosüñ a moadabi; sündawñe i matchü uw mütrü tchühoñe seyo ñe na süñe, dju uw yo matchüjowa? **9** Sünda tchülawñe, i üdram na seyo ñeñü ná balañe che, nodra lüshü-lübasawe nochi bosüñ moadaw ye tchüladamme. **10** No djo truime; ana veduw, lalo nüna a í ulu vyegudolaw ge Tawgyew í sorgomuko ná ana lüshüjome.” **11** Sünda Jisu í che, “Nüna a ichi saw ksu duw. **12** Naksümko ye kiġiw ye uyow í che ‘Awa, nobo go bo-luko duw ye, no djüjo dawe.’ I í ichi bo-luko na haġiag. **13** Sünda ñegi aña makulu fum ye üsaw kiġiw ye vyow dashütrü lalyeñe ñetrü üġa a ge katrükralye, sünda süge bo-luko duw na vyow tsaġudroamdzoag. **14** I vyow damdzoahuñe, se ñetrü ge nokrow kaku, sünda i usso ufobüla lya. **15** Sünda i se ñetrü go nüna a ichi ji, se nüna ye í í vi ge vo na ava gyew ki. **16** Sünda i ve uluhu í gudugyejoñe se votsa pago go vo na tsa; hado chemeje í djuje haje madjü. **17** Í vepalawñe, sünda che, ‘No awu ichi küña vi daw ná tsaw-tuw aña paw, seyo no age luhuñiw yo džiungkoibi. **18** No gudzulyiñe no awu ichi kañe í chejo, awa no ñedziñe ba how ge lalo datroadañomme. **19** No basaw chejo haje matramme, no ba vi daw a veduw vejodawe.” **20** “Sünda i gudzulyiñe, i awu ichi ge ji: uġa gudzudalu sa a uyow i í hoñe nülvo veag, sünda gyojeñe í krumogo lag, seyo šupo chuma tsa. **21** Üsaw ye í che, ‘Awa, no ñedzi í hovow seyo ba how ye lalo dadamme; sünda hesalu basaw chejo go ñimme.’ **22** Sé uyow i í kulo ná che, ‘Kutcho shedra uw yo je uw lañe í sheijodawe, sünda ügziñe ge ġütsülye lyeijo dawe, seyo ishi ge shita duijo dawe, **23** Sünda rhano a dajo dawe, sünda me ñi tsa-tuñe lüshüfijobi. **24** Hado chemeje nosaw ye džiwmme, sünda üshükülyedamme: moahumme, hesalu tchülatichodamme.’ Sünda í lüshü-lübaw da.” **25** “Sé üsaw nugow ye vi ge du. Sünda í kañe ñe kakulai ye, i nuġuw dagruw seyo ñuksu daw džiuhu. **26** Sünda i kulo a í balañe dži, ‘He ha dangkoiya?’ **27** I í che, ‘Ba ñuw kakudamme, sünda ba awu i tsa-tuw dyew vedame, hado chemeje i í nüna uw hohuda.” **28** “Saw nugow ye he í džiuhulyeñe i lusuvyumfoag seyo ñe ulung makamyogoñ lyag: séso uyow i ñepse ge jihuañe í nü. **29** I uyo i che, ‘Howe; no aña ojegomdo bá ġaksüñe ġyow, sünda ba chew keje madzugaahuw, nodraw nadra lüshü-

lübaw dajo, ba no yow kuw küñsa üsa adamje madjülu. **30** Séso he basaw ye ba bo-luko ná utroñiw mim nadru ge djoañe kakuwñe, ba ubo aña dyew tsaw-tuw dañe gyew.” **31** I í che, ‘Sawwa, ba shüwduw nodra dusaw; seyo nochi ha duma se vyow bachibamme. **32** Séso hesalu lüshü-lübajodume hado chemeje he ba ñuw ye džiñe üshükülyetchodabi; moadabi, se hesalu tchülatichodabi.”

16 Sünda Jisu je í shürhaw ná che, “Nugo a ichi ge hokrüġiw a duwme, sünda nüna na i howye se hokrüw í i bo-luko ná tsaġudroahime cheñe usso ge trutchoañe ve. **2** Sünda nugo ye í balañe che, ‘He hawa no babo go ñu džiuhuiye? Ba hokrüšo cheñe shewe; momeje ba hokrüġiw ge maġyofijome.’ **3** Sündawñe hokrüġiw ye vemchepüñe, ‘Hesalu no hadajobya? Hado chemeje no übraw ye hokrüġiw go no lahuangkoibi: noje no machifi; seyo no tsatuġujoje šupo ñimtchiñ vei. **4** No danghudaba no ha dajoma: nó hokrüġiw go lahuahuwñe nüna na nó nañe ge lajo.’ **5** Sünda i übraw i chi gudzudaw ná a a balañe džiüpüñe, no ubraw ichi ge ba küña dojo duwa? **6** I che, ‘Fuġua tsow psüw tel du,’ sünda i í che, ba kutcho ġyooñe kako ge pomġü ġijo dawe. **7** Sünda i utro a í džiutcho, ‘Bachi küña dojo duwa?’ I che, ‘Pu ulumo fuġua tsow dume,’ sündawñe i í che, ‘Bá kako lañe šügziñe ġijo dawe.” **8** “Übraw ye se machiñiw hokrüġiw í tro, hado chemeje i budzu yo chiġa dadabi; hado chemeje he druguw-drulyiw go nüna na ná ñeto go nüna nadra chiġa dasaw ge, müsaw go nüna ná fow budzu du. (aiñ g165) **9** Sünda no djo cheime, mauw go bo yo ba nudzo ubo üdra dalajo dawe; hado chemeje i kaahuñe, bá na shüwa-shüw lüshüw ge lamyosajo. (aiñ g166) **10** Dju imisa yo je imisa ge usuima, ná aña ge je usujobamme: seyo dju imisa yo je imisa ge usu mowma: se na aña ge je usu mojomme. **11** Sündada ba he druguw-drulyiw ayo bo-luko ge usu mowbammeje, bo umso dju džiujowa? **12** Sünda ba tuġuda-ġuvodzi i bo-luko ge je usu mowbammeje, ha ye bachi ma, se í dju džiujowa?” **13** “Dju kulo ye je übraw ksu í maġaksüfijome hado chemeje i a í mahoġoñ dajo seyo a í nülvo dajome; mome a udra gaġijo seyo a üdra magaġijo: ba Tawgyewñe bo-luko naksü í maġaksüfijome.” **14** Farisi na, dju tsaġotüdama, he na džiuhulyeñe Jisu í maw-uw zekülye. **15** I ná che, “Djobó

nüna na how ge uw dañe she, séšo Tawgyew í djodru djolu ná danghuwme, hado chemeje ha gañ ye nüna na how ge dyew dama, se ye Tawgyew í iñigzü ge imisame.” 16 Yohañ í kakuw kuw, shotuko-kunu seyo ñihow truw naje ná chiğa daw. Sehu ñetogomdo Tawgyew í ñetrüğüfo go shi-ñu truñe kaw, sünda vyow nüna na süna datsü. 17 Ñedzüñe no naksü í kabragiahu ye shotuko ütra a yo lyajobame. 18 “Dju nudzo ufum udra brağılyeñe utro nadra gzü daima, se na lalo dawme, seyo dju brağıñe gyodaw mim í gzü daima se ye lalo dawme. 19 “Nugo nüna a duw dju djüw rong seyo gye uw shewma, seyo shüwa-duwa lüshü-lübow dañe gyonggudruw. 20 Sünda Lajar iñiñ yo sapse seyo tsadu yo guñe í molgi ütrü toi tralye. 21 Sünda í vew, nugo í tsamyew djoadaw yo uluhu í tsaşelajo; momeje şulyo na je í tsadu í kañe tsalowba. 22 Sünda se sapse ye dzütrükralye, sünda sorgomuko na í Abraham ichi laku. Seyo nugo ye je dzüdañe zuadabi, 23 Sünda noğu üşü ge şüpo naw yo iñi voañe üğa go hobanda, Lajar í Abraham í udru ge ggyodaw hohu. (Hadēs 986) 24 Sünda í ğuksuñe che, ‘He Awa Abrahamya, no nülvo veñe, Lajar í kiñe, ügzütsü üdza ge hu pagzüñe nozelbüla í ngüadügyeje daw, hado chemeje no he mi ulbu dzongkoige dzahiimme.’ 25 Séšo Abraham i che, ‘Sawwa vehujodawe, ba bá şhülye ge gye-ğuvo uw shehulyewme, sünambo Lajar i gye-ğuvo mauw, sešo í hesalu age güdzüw pangkoimme, sünda ba namoahibi. 26 Sünda he ñu na traane no seyo ba, ñiksüngko ye ğo dyam a dzühadame, ago dju bachi ge jilağon dama, na majilafijomme, seyo sügo dju age nochi ge jikuğonđama na majikufijomme.’ 27 Lajar i che, ‘He awa, no ba chengkoime, ba no awu iñe ge kiyajo daw, 28 Hado chemeje no ñu pom duwlume, i na hovrow ge he ñu na trume ujome, mowmeje na he anambo ñiku-ñisüw no ge kakuñeme.’ 29 Abraham í che, ‘Nachi ge Musa seyo ñihow truw ná kako duwbase, na se í chew büdzüda.’ 30 I che, ‘Awa Abrahamya, mowme; nüna dzüw a nachi ge jikülyameje, na nadrü-nalu vyegudoğijome.’ 31 I í che, ‘Na Musa seyo ñihow truw na chew maje madzübi se í, nüna dzüw namko yo djudam üşhükülyeñe jiadamje, na madzüjomme.”

17 Sünda Jisu í í şürhaw ná che, “He ye umsoma ha ñu ye lalo yo ma, se ye kakujome, séšo se nüna í lalome dju yo kakuima.

2 Dju he ğato kunu namko ye djudamje a í düğaima, ibo shedra psüm yo udum ge pyogolyeñe, huğı ge djoahuye ufojobamme. 3 Vemcheñe ğyojodawe; bañuw datrulaimeje, zehajodawe, seyo vepalaimeje í muchoaıjo daw. 4 Í ahua ye ülye mro datrudamje bachi ge ülye mro jikuñe che, no datrudaşomme, sündawñe ba í datrudaw í muchoaıjo daw.” 5 Sündawñe í şürhaw na Tawgyew i che, “Ñí veksüw í damñeıjo daw.” 6 Prabu i che, “Bachi ge pemdu üşü ütraña kuwdamje veksüw dumeje, ba he kumtchü iyañ í ükrüğomdo taprülañe huğı ge şhüwe chejo, sündameje i ba chew dzüjo. 7 “Sé djomko ye ana dju chejowa, dju kulo ye no chi momeje fugulu ná saw, sünda i vi go kakuwñe, sünda í che, ‘Kutcho age jeñe ğyoñe ava tsabe?’ 8 Haña i ná machejoma, no ava dashürübe: no tsangko tungkolui kuw toi başümpe í kidzagolalyeñe no hoiwe; sünda se fum ye baje tsa-tuwe. 9 Haña i se kulo í ulu yo vejoma, hado chemej í í dügyedaw chiğa í aka dabada? 10 Anambo ba je, se vyow chiğa dügyedaw ná damdzoahuñe, baje chewe, ‘Ni machiñiw kulome; ñi ha dasajo duma se í aka dabadame.” 11 Sünda ana da, Jisu Yarusalem jiw ge Samariañe Galili ñetrü yo jipseañe ji. 12 Sünda ñetrü a ge jimyongkoi ge í südzüm ğü ğoğon nadaw na tüva, dju na üğa gudzdama. 13 Sünda i üğa ge gudzüñe, gó yo che, “He Jisu, he dadrüwa, no nülvojo daw!” 14 Jisu í í hoñe che, “Jebe; sünda bá nudzo í müğaw ná shejo daw.” Seyo kabyo-kağyowñe güdrajebi. 15 Sündawñe namko yo a ye hoñe dagyolagdabi, gow yo Tawgyew í troñe katrükralye. 16 Seyo Jisu ishitrüge gaañe ukrumro yo ishi ge drüñe, ulvyu yo uw che; sünda í nüna uw. 17 He İbo Jisu i che, “Haña na ğü güdraw malyama, nameje se sütü ye hanga? 18 Haña he tuğuda-ğuvodzü í tralyeñe dju ñimma Tawgyew í trojo?” 19 Sündawñe í che, “Gudzüñe kabi; ba veksüw ye bá dagyodamme.” 20 Farisi namko yo a í Tawgyew í ğadzü ke kakülyajowa che dzüñe, Jisu ná che, “Tawgyew í ğadzü ana holaw dañe makakülyajome.” 21 Sünda nüna naje ana machejome, age howe, age dume, süge dume. Hado chemeje, Tawgyew í ğadzü djumko ye dume. 22 Sündawñe i şürhaw ná che, “Sé ñeto je kakujome, hai ba nüna üşaw í hoğonıw dzüajo, sé mahohujome. 23 Nüna na ba chejome, ‘Howe, süge dume!’ Mome ‘Howe age dume!’ Séšo ba djujejo daw sünda nafum je djudajo

dawe. **24** Hado chemeje ñedzü-lüḡaw ye ñedzü üdza a yo utro üdza ge kuw müsakumbo, nuna üsaw ye je í ñeto kuwñe kakülyejošome. **25** Séšo uvromashü i šüpo ñiku-ñisiw gilajome, seyo he shülyiw yo nuna na í matsüñe chejome. **26** Nuha i ñeto ge küna dadama, sünambo nuna üsaw i ñeto ge je dajome. **27** Nuha i lü ulung ge magyomyolu kuw, nuna na tsa-tu ḡyo, seyo namko ye gzü dañe ḡyo; sündawñe hulüšü kakiñe vyow mauw damdzoa. **28** Seyo Lut i ñeto ge dambo veduw, nuna tsa-tuñe bumdzu daḡiw, shobro zuñe seo ñe daw. **29** Séšo ha ñeto Lut í Sodom ge kadama, sehu ñeto ñedzü go mi seyo ecid šükülyañe vyow mauw damdzoag. **30** Nuna üsaw í kakülyahu ge je ana dajobamme.” **31** “Sehu ñeto, dju ñelütsü ge duma; seyo na gañ ñe ulung ge du, na se na law ulung ge djukamyowe, sünda sünambo dju vi ge duma na fum ge djukawe. **32** Lut ufum í vehujodawe! **33** Dju nudzo í ḡaksüjoñe veima na maḡaksüfijome, seyo dju nudzo shüw í maḡaksüfima na basüjome. **34** No djo trungkoime, se ñegi nuna ksü buḡo a ye üša dujome, a í latrayemjomme, seyo utro a í traalyjome. **35** Mim ksü ye ḡato üša ḡüjome, a í latrayejo, a í traayejome. **36** [Nuna ksü vi ge dujome, a í latrayejo seyo a í traayejome.]” **37** He ná dzühuyeñe na í dzü, “He Tawgyewwa he na hai dajowa?” I ná che, “Hai ñimo duma, süge kurkukiñ dujome.”

18 Sünda Jisu i ná he ubo go zeḡaw a trulyeñe udrü-ulu magaada, mamuduw küḡuweñe che: **2** “Hange damje ñetrü a ye mukow a ḡyow; dju Tawgyew ije maḡew seyo nuna nabo je mavew. **3** Sünda se ñetrü ye müjem je a ḡyow: dju ichi ge jikunggudruñe í chenggudru, ‘No insaf djüiyeñe nobo ḡaksüijodawe.’ **4** I üḡaluw kuw madzü séšo fum ye ulu ge vepüñeñe che, ‘No Tawgyew ije maḡew, seyo nuna nabo je mavetunow; **5** Sedamje he müjem ye no matraa, sündada ubo insaf djüijo, mowmeje i nochi ge jikunggudruñe no ḡüdzüw maḡodügeje.’” **6** Tawgyew i che, “Dzüwe, he maḡüdraw mukow ye ha cheima? **7** Nameje: haña Tawgyew i í nuna basü ladaw ná mamutchoajoma, dju ñegiwnetow í küḡüñe ḡyowma; seyo i ná üḡaluw vejoma? **8** No djo chengkoime, i mekutcho ná mutchoijome; sé nuna üsaw kakülyahuñe, i he druguw-drulyiw í umso vefijosoma?” **9** Seyo Jisu i shürhaw na dju nudzo í güdrawñe veksüw veima, sünda utro na mauw daima ná

ana zeḡaw che: **10** “Nuna ksü ñegru ge küḡüw ji; a ye Farisi seyo a ye patso-law nuna. **11** Farisi i gudzulyiñe üdrü-ulu ge ana küḡü, ‘He Tawgyewwa no ba ulu yo uw cheime, no utro nuna na dambo tsaksu-laksuw, mütü chiḡa daw, seyo mim ḡubuw, seyo he patso-law na dambo nuna mowme.’ **12** No sopta ye ülye ksü tsawtuw matsaw ḡyowme, seyo no bo-luko dalaw gow üchea je djüwme.” **13** “Séšo patso-law nuna ye üḡa gow gudzuñe, ñedzü ge je iñi maholyi dá i ülüjetchü ge güñe che, ‘He Tawgyewwa, he lalobraw no nülvojjo dawe!’ **14** No djo cheime, i ufum yo mowme; séšo he nuna ye güdrañe ñe ge kajeme; hado chemeje dju nudzo í dyewñe veima, i imisa lyajome; seyo dju nudzo í imisañe veima, i dyew lyajome.” **15** Sünda nuna na na sa naje ichi ge lañe jikeñe nagzü Jisu udru ge vefijoñe; sünda shürhaw na hohuñe ná goha. **16** Jisu i angasa ná ichi ge balañe che, “Angasa ná nochi ge jigyejo dawe, seyo ná djugohajo dawe: hado chemeje Tawgyew í ḡadzü he nambo nabome. **17** No djo umso truime, dju Tawgyew í ḡadzü í angasa na dambo malama, ná keje süge majimyofijome.” **18** Djudamje dümbraw a ye í dzü, “He uw übrowa, no shüwa-shüw shüjo ye küna dameje ujowa?” (aiōnios g166) **19** Jisu i í che, “Ba nó hado uw chewwa? Djuje uw mowme, nuna a akasa uwbame, se ye Tawgyewme. **20** Ba shotuko-kunu í bo danghušo: ‘Mim dju ḡubuwe, djushiwe, djutsakšuwe, mülaw-mütraw djutruwe, nudzo awuñe nudzo añ naksü í chew dzüwe.’” **21** I che, “Nobo he ná vyeu angasa ulvyu ladañe vewbame.” **22** He í dzüwe, “Jisu i ná che, bachi ge yaje ñu a ñilumme, bachi vyew ha duma ná draatsülyeñe sapse ná hatsüwe; sünda bá ñedzü ge luko pajome, sünda kakuñe nofum kasajo dawe.” **23** He í dzühulyeñe i šüpo duhu da, hado chemeje i šüpo nugo. **24** Jisu i í holyeñe che, “Bo-luko duw na Tawgyew ichi ḡadzü ge šüpo ataḡa yo kamyofijobame. **25** Tawgyew i ḡadzü ge bo-luko duw na kamyoyo í bo ut í sütrü üšü yo kamyow je ufojomabe.” **26** Sünda dzühu daw na che, “Nameje djü basüafijowa?” **27** I che, “Haye nuna yo maḡafima, se ye Tawgyew i dafijome.” **28** Patras i che, “Howe, nobó ñe-vi je tralyeñe bafum kasawme.” **29** I í che, “No bá umso truime, ana djuje ñime, dju Tawgyew í ḡadzü ubo, ñe, mim-kiḡi, ñu, awu-añ seyo sawsam ná trahuw. **30** Sünda sa yo sa a na haje añe djupawe; seyo dzüwñe druguw-drulyiw ge shüw lüshüw pajodawe.” (aiōn g165, aiōnios g166) **31** Sünda

Jisu na ġuġo ksu shürhaw ná üdra lañe ná che, “Ni Yarusalem ge jingkoime, sünda küña ñu nüna üsaw ibo ñihow truw na ġi vedama, se na vyow datsüjome. 32 Hado chemeje i tuğuda-ğuvodzü nagzü ge djüjome, sünda na í tchügoñe- hoğojome, sünda zehu je müdrüdzejome. 33 Sünda na í ġüjome, sünda shijome, sünda i ñegi dzü ye üshükülyetchojome.” 34 Sünda na he ñu namko ye haje madzüsü sünda he ñu na namko ye müšüsü, sünda ha trudama se ye na madzula. 35 I Jeriko ñetrü ütrü üñisa jikulai sa a, iñi ġew a ye üdza ge tsatuğüñe ġyoda. 36 Sünda i upu na dügrü jiw dzühuñe dzüpüñe, “Ayo a ha dangkoiya?” 37 Na í tru, “Jisu í Nasri ge jingkoime.” 38 Sündawñe i ġuksuñe che, “He Jisu, Dawud i üsaw, no nülvojjo dawe.” 39 Dju vro-vro jeima, na í madañda ġyo cheñe ze, sé i umsow šogzukülye, “He Dawud üsawa, no nülvojjo dawe.” 40 Sündawñe Jisu i gudzülyiñe í ichi ge lañe jikuwe che, sünda i iñisa jikuwñe, i í dzü, 41 Bá ha tsüda, “No babo daijome?” I che, “He Tawgyewa, nó hofidügyewe.” 42 Jisu i í che, “Hojodabe, ba veksüw ye ba dagyojemme.” 43 Sünda í djeañe hohu; sünda Tawgyew í troñe, ufum kase, sünda vyow nüna na hohuñe, Tawgyew ibo trotsü.

19 Jisu Jeriko ge jimyolye jimkoi sese. 2 Süge Jakkai cheñe nüna duvo, i patso-law go mukyew sünda nügo je nügo. 3 I Jisu í hoğon vyew i djuma cheñe? Sešo upungda sese mahofi. Hado cheme i üchesada. 4 Sese i í hojoñe vye uvro ge gyo djeñe lufuje shoñ udru a ye lyilyig, hado cheme Jisu i se ġabo kajoda. 5 Sese Jisu se a jikuñe, udru ge hotrolyiñe í che, “He Jakkai, kutcho lyiga; hado cheme yow no bá ñe ge ġyojo dume”. 6 I kutcho yo lyigalye lüshüldzulalye í ichi ñe ge la kake. 7 He í hohulyebi nüna na zeği, “I bó se lalo nüna ichi ñe ge jijebea.” 8 Jakkai i gudzüñe Tawgyew í che, “He Tawgyewwa, No nó bo-luko üchea ye ñiw ná djüjome, seyo üchea ye sena djüjome djuchi go no lağamüñeda ma se na no psügingua fow djüpyojome.” 9 Sese Jisu i í che, “Yow he ñe a muchoahuw jikudame, sündada he i je Abraham ichi sawbamme. 10 Hado cheme nüna üsaw ye moadaw ná tchüw seyo ná basüaijo kakuwme.” 11 Sese i he ñu ná dzümkoiki sese, i zeğaw a ze, sündada chedawa i Yarusalem ütrüań a duda, seyo i vyesüw je vyesüw, se Tawgyew ichi ġadzübraw ye hesahe kakudalaibiñe. 12 Sünda: I che, “Nüna nugo

a ye ge ñetrü üğa ge ka sügo nugo pafiñe kakutchofijo. 13 Seyo i í kulo naği yo ġü ye balalye ná bosün uvvyu ġü djü, seyo ná che, ‘No kakuw kuw bumdzu davojo dawe.’ 14 Sešo í ñetrü ge ġyodaw na í mahoğon daw, seyo ífum ge muko kiñe ñu che ki, se i ye no matsüme, se i ñidru ge ñubyu dańjo.” 15 “I ñubyu lyibiñe kakutchow sese, i ana a da, ichi se kulo ġü ye dju í bosün uvvyu ġü djülyedama, se na itrü a balaku sünda danghujoñe vyeñe se na se i yo küña ha ha dashaladama. 16 Sese uvromashü yo a ye jiku che, He übrawwa bachi djüdaw bosün uvvyu ġü yo dañe ġü müñew damñeladame. 17 I í che, ‘He kulo ülüksüfowwa, bá šüvzüw me, ba šüpyo mesame sese ba umsowda kakülyeda, ayo ba ñetrü ġü yo übraw dabe.’ 18 Sefum yo a ye jikuñe che, ‘He übrawwa, hoşoa, bachi bosün yo uvvyu pom dashamüñewme.’ 19 I í chetcho, ‘Ba je ñetrü pom yo übraw dabe.’ 20 Sefum ye a ye jikuñe chetcho, ‘He übrawwa, hoşoa, bá bosün ye he duw ye, he í no nó gye ġüpaw üdza toi pyogoñe vyedaw he. 21 Hado chemeje no bá ġedabi.’ 22 I í che, ‘Mauw kuloa, no bamdzu yo bá no trudañe chei he me.’ Ba nó danghuwbi nüna müğzüтчüwñe, ha ye no ma vyema se í dzula, seyo se no ma zuw, se í djoahuwme; 23 Ba nochi bo ye bo dashabraw ná hado madjüña, se í no kakuñe sashadaw ye lakeğijobi? 24 Seyo dju nüna na üñisa gudzudama, se na í che, ‘Se bosün ye ichigo latchojodawe, seyo djuchi ge bosün ġü duma se í djüpyoyo dawe.’ 25 Na í che, ‘He übrawwa, ichi bosün ġü bó duşo.’ 26 ‘No bá chemkoime, se djuchi ge duma, í seyo djüpyojoluwe; seyo djuchi ñima ichi go se í je lajodawe se ichi ha dusama. 27 Sešo nochi se fugulu ná se vyeñidaw na se no nadru ge ñubyu dame, se na age lakuñe noñisa a shiwe.” 28 Jisu i he ñu na chelye i Yarusalem ge navro-navro ka. 29 Seyo se i Jetun üñiñi yo pu sa a Betfage ñe Betniyah üñisa ge jikuwñe, sese i í shürhaw naği yo ksu ye ana cheñe ki, 30 “Üñisa yo ñetrü ge jijo dawe, seyo süge jikubyo jikuğyoñe ġiğe ichi üsa a udru ge djusa je magyoluw, pyogo vyedaw bá pajome, se í tashalye lakuwe. 31 Seyo djudamje bá dzülaimeje, hado tashamkoiya chemeje, se a ana chejodase, se Tawgyew i he í tsüdame” 32 Se kidaw ná, na jikuñe i ná ha chesedama, süna pabadabi. 33 Se na ġiğe üsa ye tashamkoi se, ichi übraw ye ná dzü, “He üsasa ye hado tashamkoiya?” 34 Na che, “Tawgyew í he í tsüdame.” 35 Na í Jisu ichi

ge la kaku seyo nudzoŋ gye ye tapualye se udru a ñeilye Jisu í giŋe udru ge gyodügye. **36** Sündä na kamkoi sese, na nudzoŋ polu ye ġabo toi ñeivoñe ji. **37** Seyo üñisa kakulye se i Jetun pu i ġo ge kaku, sese shürhaw na vyew upua na vyemoñe chiġa dadaw ibó i hohuda na, lüshüldzuañe gow yo ñu zeñe Tawgyew ibo trokülye: **38** Šüvzüwme se ñubyu ye, dju Tawgyew iñiñi yo jikuma! Sorgo ge ġüdzüw seyo ñedzü ge lüshüwme! **39** Sese upu na yo süña Farisi na í chengkoibi, “He Danghubrawwa, bá shürhaw ná zea.” **40** I ná chetcho, “No djomko a chemkoime, he i maziw ġyome, kunu na šogzukülyejome”. **41** Se Jisu üñisa kakuñe se ñetrü í holye ubo kse. **42** Sündälye che, “Ha ye ujowa, he ba; am, ba bába, he ñeto ai lüshüjo ñu danghudama, séso se i yabó bañisa yo mušadabi. **43** Hado cheme se ñeto ye badru ge kakujo se bá vyeñiw na sülyeñtchü pyogoñe bá djetuġujome, seyo djetuġulye bá ñujome. **44** Seyo bá seyo badra ayo a ná bachi angasa ná, nogüdzü nadra ġilyiajome, seyo badru ge kunu yo je kunu matriujome; hado cheme ba süna dajo ye kye badru ge nülvow vyeñe hojema sei madanghuje”. **45** Sese Jisu i ñegru ge driñe ġyodaw ná nopsü ge lahuatsü. **46** Seyo ná che, “Ġidame; ‘Nochi ñe ye küġüw ñejome,’ séso djo he í tsäġa-laġaw nachi ñe da joadamme.” **47** Seyo i muhu-muhu ñegru ge shi-ñu truñgudru: seyo se müga sawlyiw na seyo shizew-ñu zew na vyew djekeñiñe í shijoñe tumuñgudru. **48** Séso haje ġabo matchüla; he í küna dañe dajojema, hado chemeje vyew na dru-lu djübyo djügoñe ichi ñu dziñgudru.

20 Ahua ye ana a da, jisu i sese ñegru ge shi-ñu trumkoi sese, mügaw dew seyo shi zew-ñu zew kew nadra jikuñe sese gudzu. **2** Seyo chemkoibi, “Ba ñí truwe, ba he chiġa ná dju dadügyedañe dawdo daña, seyo se i djua, dju bá he i daweñe dügyedaye?” **3** I ná trutcho, “No je djó ñu a dzüjome; nó trujo dawe **4** Yohañ ichi Baptisma djüw ye Soġgo go ma mo nüna yo ma?” **5** Sündawñe naġüñtchü zeġi, “Se ñí chebammeje, ‘Soġgo gobabi,’ süñchewñe i chetchojo; ‘Sünameje djo idru ge hado umso mavyeña?” **6** Seyo ñi chetchojebi, ‘Nüna yo me chetchobamme,’ se vyew na ñidru ge kunu trüjebi, hado cheme i umsow go danghudabi, Yohañ i ñihow cheñe.” **7** Dañdañlye na tru, “Ñi madanghume, se i djuchi go jema.” **8** Seyo Jisu

i ná che, “Nameje no je djo matrujome no he chi ná dju dügyeñe dadama.” **9** Sese i se nüna ná he ana zeġaw go tru, “Nüna a ye anggur zugua, sündälye vi daw ná howeñe bo ve seyo šüpo uwalaw kuw utro ñetrü ge jitrükralye. **10** Bomdri sese i vi daw nachi ge kulo a ki, se vi yo kakülyedaw anggur üje ibó je djüweñe cheñe k, sé vi daw na í ġümoamdo ġümoañe ufo kadügye. **11** Sündawñe i kulo a ye kitcho, sé na se í je ġüñcholyebi zeaše zeameñe ügzü ufo kikutcho. **12** Sündatchowñe i ülye dzü kitcho, seyo na se í je dzüñchüzew ġimoañe lahuag. **13** Sündawñe se anggur go vi übraw ye che, ‘No há dajobabya? No nó saw í kijobaba, asha na í chew dzüw dujoješoma.’ **14** Sese vi daw na i hohulyebi naġüñtchü poġi, ‘He i bó üsaw ye ba; age djebya, ñi í shibow, sündañe he na ñiñi lyajobi.’ **15** Seyo na í se anggur vi yo lahuañe shiag: sündada vi übraw i nadra ha dajobabya?” **16** “I kakuñe se anggur vi daw nüna ná damütrajo, seyo vi ye utro ná djüjo.” He í dzühulye na che, “Tawgyewwa ana djuda.” **17** I nachi ge holye che, “Se he ye ha ġida: ‘Ha kunu ye ñe dasüw na ha madaġiwñe süñeada, Se i ukutru go dakrükye se i lyada.’ **18** “Djudamje se kunu ge gaahima se i ganüajobamme, seyo djudru ge i gahima, se í ġüñü-ġüġajobamme.” **19** Sešügudo ye Shi-ñu zew nañe seyo Mügaw dew na í külyijoñe vye, hado cheme danghula dabi, i nabó magow ñu zeġaw yo tru, sešo í ná bügedañe vye. **20** Seyo na í hokrübabine seyo ichi ge hotumuw ki, se hadowo cheme i alyamo alye ye shi-ñu trutroameje sese ñustu kigojoñe, se í nugo ichi ge trutroadame che djüñfijoñe. **21** Na í ana dzü, “He dadrüwwa, ba mülaw truiñe ñi danghudame, Seyo dadrüw je darüi, Seyo djubó go goñeje mache; Semome Tawgyew ichi ġabo ye umsow trufijo. **22** Hawa ñí Kesar í patso djümeje ujoma, mo mowma?” **23** I ná budzu yo dzüi ye dzüsülye che, **24** “Bosüñ a nó shejo dawe. He a djuchi ġiġe diüdama seyo dju ñiñ duma?” Na che, “Kesar ichi.” **25** I ná chetcho, “Se Kesar ichimeje í djüwe, seyo Tawgyewchimeje í djüwe.” **26** I nüna ñisa a se ñu ye madzüsüla, semome ichi ñu hutrodaw se i yo mavyenghuatsü. **27** Sündatcholye Saduki i chew ye, nüna dzüw na kenghuañe maüshüjome, naġi yo nüna üchea na ichi ge jikuñe dzü. **28** “He dadrüwwa, Musa i ñibó ana ġidawa, ‘Se djuchi damje üyalyo a ichi ufum ye saw-sam malaluye dzütrükralyemeje se üñuw ye se mim

üyañedra i gzü datchowe, seyo üyalyo íbó agü mulo sakülyewe.’ 29 Sündä ye alyoñuw mro duw, üyalyo nugowfow ye agü je masakülyelubi ye dzütrükrälye. 30 Sefum yo ye je, 31 Seyo seladzü kiñiw ye je se mimdra í gzü daladabi. Se ana dadañe namro mamro agü masakülye dzümdzoaha. 32 Se nafum se mim ye je dzüase. 33 Se a na üshükülyemeje se mim ye djufum lyijowa, hado chemeje i na mro mamro üdra gzü datsüwdabi.” 34 Jisu i ná che, “He ñeño go shüdaw agü na gzü daibi, (aiñ g165) 35 Se dju nüna damje ana lyifikülyemeje, sé ñeto go dzüdaw nüna na üshükülyetchojo lyifime, namko ai gzü madafijo. (aiñ g165) 36 Se i dzü je madzijo; hado cheme i sorgomuko vyedujo, seyo güdrakošksüw yo agü üshükülyemeje Tawgyew ichi je agü lyijo. 37 Seño he ñu ye dzüdaw na je üshütchoi, Musa je shoñ ge süna folakülyeda, i Tawgyew í ‘Abraham üsa, seyo Isahak üsa, seyo Yakub üsa ana chelyew. 38 Tawgyew ye dzüw nachi mow séšo üshü nachi Tawgyew: hado chemeje ubo yo vyew na üshütsü.” 39 Sese na se í dzühulye Shi-ñu zekew küña duma na che, “He dadrüwwa ba uw chejejeba.” 40 Seyo bó na í ha madzülofibi. 41 Sündatcholye Jisu ná dzütcho, “Masi í Dawud üsaw cheñe kündañe cheña?” 42 “Dawud i üsaw Masi i kako ge cheda: ‘Tawgyew i nochi Tawgyew í cheda, Nochi südzüvopsügi ge gyowe, 43 No bá fugulu ná bashitrü ai malakegitsülü kuw.” 44 “Dawud bó í Tawgyew chew; se sünameje i í üsaw künda cheña?” 45 Vyew na dzümkoï sese, i í shürhaw ná che. 46 “Shi-ñu zekyew na yo hochigiwe, dju shedra psüw sheñe kahi w vewma, seyo ná bodzağ ge gaga daw, seyo küğüw ñegru ge psüga dew ge gyoyo uw vyejome. 47 Na müjem nachi ge tsaw jiñe seyo bühodañe uwalaw kuw küğüw dawme, he na šüpyo mau ñe ge gajome.”

21 Sündatcholye Jisu i fñi yo lapsü dzüw nüna na nudzoğ nudzoğ lapsü í lapsügyebyo ge trümkoï hohu. 2 Seyo i haje ñiw müjem a ye je i sayo sa a bosüñ ksü trümyoajew hohu. 3 Sese i che, “No djó umsow chejome se i ye he haje ñiw müjem ye fow trümoabajeme. 4 Hado cheme nabó nachi nudzoğ nudzoğ lapsü yo me trüje, sešo i í shüda yo küña dusama vyew trümdzoajebi.” 5 Küña nüna na ñegru ufo go chemkoï ye, se i küña kunu howsa yo seyo gañ yo chibra daida, se i che, 6 “Süna ñeto je kakujome, sese he na he i ba hohui na,

namko ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je matrajome.” 7 Na í dzütcho, “He dadrüwwa, he na kye dajowa? Seyo he ñu na dajobi sese, ha chi hosüw dujowa?” 8 I chetcho, “Chitchügiwowe, dju dzüšeawe, hado chemeje šüpyo nüna na nó ñiñi lañe chejome, no se ibamme; seyo he i damdrü kakudamme: djo se nafum djukasejo daw. 9 Seyo djo psegi-luği daw süna nafo go dzühulaimeje, dju gëjo daw; hado cheme he na uvromashü davzújowbamme; sešo se ñeto kutcho mamütrajome.” Süna ñeto je kakujome, sese he na he i ba hohui na, namko ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je matrajome, Süna ñeto je kakujome, sese he na he i ba hohui na, namko ye ha yo ha a kunu udru ge kunu je matrajome, 10 Sündawñe i ná che, “Gübye yo gübyeğütchü seyo ñetrü yo ñetrüğütchü psegiyome. 11 Seyo ñeğüzüw je dew dew dajome, seyo ñetrü ñetrü sapseañe seyo gñemu kajome, seyo ñedzü ge ñiğeñiw ñu seyo dew dew chi shejome. 12 Séšo he ñu na madaluye na uvro nó ñiñi yo kigovzújome, seyo maw-uw ze dajome, seyo ñegru ge djüjome, seyo pache ge shüjome, seyo ñetrü ge ñetrü ñubyu natrü ge lajikujome. 13 Se he na babó ñu truvomdrü kakülyejome. 14 Sündada nudzoğ nudzoğ drü-lu ge pyogo vyejo daw, no vrogomdo trufijo se í duhu madadañe. 15 Hado cheme no bá ana chejo seyo ana budzu djüjome, se bá mau zeñe zeaše zeame dai na madafijo. 16 Seyo bachi awu-añ seyo ñuw-ñum seyo ñešüg-ñepyeğ, seyo draw na je tsüladügyejobamme; aña kuw dajome, djomkoye šüpo na dzüdügyejome. 17 Seyo no ñiñi yo badra mau dajome. 18 Séšo bakyetrü umu a je matrüafijome. 19 Ba nudzoğ drü-lu ye güdzüw yo shütrüñe vyejo daw. 20 “Ba kyedamje Yarusalem í rhünokew na yo jigshiğiahuw hohume, sese ichi mütrüjo üñisabammeñe danghujo daw. 21 Sese dju Yahudiya ñetrü ge duma se na pu udru ge djeträlyewe, seyo dju Jerusalem ulung ge duma se na djehujawo daw; seyo dju ñetrü ge duma se na süge djujijo daw. 22 Hado che se i dutrügijo ana ñeto kujome, sese ñu gñe vyelyedaw na vyew lyitsüjobamme. 23 Se ñeto ge dju agü ñiw seyo agü apu tudügyeima, se nabó tui! Hado cheme se ñeto ge no nağütchü dağijo seyo se a ná šüpyo ñiku-ñisüw lyijo. 24 Na vyetsü ürhü yo süğüajome, seyo vyew ñetrü drü-drü ge mubyo na lakuzeğiat süjome, seyo utro sama nachi ümdrü vyew makulu kuw, sese

Yarusalem í utro sama yo dashiġajome. 25 “Seyo dru seyo hubye seyo lütsü se na ge chi shejome, seyo nomñew ñetrü a je, ñetrü drü-drü go nūna ná chitruw dajome; hado cheme na sütüġülü ichi hu rhaw yo lamo ġetsüjome. 26 Seyo ġew yo druguw-drulyiw a trüw kakujo se í hohuñe nūna üshüjoñe je mavyejome, hado cheme ñedzü go gokew ye je ġüdü-ġüdüjome. 27 Sese na nūna üsa í lüshüw-lübwaw mumudrü ge gow kalai hohujome. 28 He ñu ye trumkoi sese, ükye ye gudow dañe udru ge hotrojo dase; hado cheme bá solutoajo üñisame.” 29 I ná zeġaw je a tru, “Lufuje üyaññe vyew shoñ na howe. 30 Ichi übatra kakülyebyo kalyeġyowñe, se í ba hohulyeñe balvyo danghulaibi ñeshü kalaibiñe. 31 Sünambó vyeduw ba he ñu na kye hohuima, sese danhulababise Tawgyew i ñetrüġüfo kakujo üñisababiñe. 32 No bá umsow trujome, he ġhei ñu na madalu kuw he ñefo ayo shüdo nūna na kyeje lüshüw mapajome. 33 Ñedzüñe No naksü kaltruġidamje, sešo nochi ñu kye je makatrujome.” 34 “Sündada ufu je ksü üñi je ksü da ġyowe, ya ba badrü balu ye he druguw drulyiw ayo dashüw ge daśea kiśeañe, shüjo djojo ge vyeśeañe da ġyomkoñbai ye jia, ñe se badru ge kyegüdü-ñiġi kakugme. 35 Hado chemeje i he añawa nomñew ñetrü ayo ġyodo nachi ge ana vyeduw dañe kakujobabi. 36 Sündada chiġiñgudrujo dawe seyo küġüñgudrujo dawe, he ana a kyegüdü-ñiġi kakudamje ha madaw ġaksüfisejoñe, seyo nūna üsaw i vro a gudzufiwjo lyijo dawe.” 37 Seyo se ñeto ge ñegru ge shi-ñu tru süna dawse; Seyo ñegi ge i nopsü ge jihuane Jetun pudru ge ġyoñgudru. 38 Seyo na je šüizüw ye tralye ichi ge jikuñe shi-ñu truw ye dzüjoñe ñegru ge jikuñgudru.

22 Odje oġüme se i na ofo rhano chew, üñisa dabi. 2 Seyo müġaw dew nañe shi-ñu zew naksü shüwa í kündañe shijoma se í kadang hotumu, sé na nūna nayo ġew. 3 Seyo mütü Yahuda ge kamyoa, djü Iskariyoti chew sünda í shürhaw ülgü ġü yo ksü namko ge i je duw. 4 I jiñe Müġaw dew ñe kulow kyew hotumuw nadra chitru, Tawgyew í künda lügyelajoma sena. 5 Na lüshülag, Seyo í na bo djüjome cheñe müdaa. 6 I je embi che, sündalye hotuma-hotumuhi, se í usso ge ñu majodügyew lügyeladügyejoñe. 7 Sese odje oġüme daw ñeto kakudabi, sese Fasa ge fugulu üsa ye che küġüw kijobabi. 8 Sünda

Jisu i Patrasñe Yohañ naksü i ana cheñe ki, “Djeñe ñibó Fasa ge tsajo-tujo dashütrüvowe.” 9 I í dzütcho, “Ba nó hange dashütrüvoweñe tsüda?” 10 I ná che, “Howe, ñetrü ge kaakubyo-kakuġyowñe nūna a ye hu guw kolo lodow tüvajome, dju ñe ge i jihima; ba ifum jisajo dawe, 11 Seyo sé ñe go übraw í chewe, ‘Dadrüwwa bá chemkoime; se tumóna ná ñe hagewa sa a no nó shürhaw nadra Fasa tsajo ye?’ 12 Bá i howsa yo dagüdravodaw üġüñ dew a shejome; süge dashütrüvowe.” 13 I jikubanda, i küna chedama sünabyo-sünaġyo duvobi, sünda i Fasa í dashütrüvo. 14 Damdrü kuwñe, Jisuñe i shürhaw na nadra tsajobiñe ġyo. 15 Sündalye i ná che, “No nolu ge šüpyo ana vyewme, duhu makakulu kuw djodra ye ülya ana üśa ġyoñe ava tsajoñe vyewme. 16 Hado cheme no djó chemkoime, he i Tawgyew ichi nogo ge vyew makulu kuw no se í keje matsajome.” 17 Sese i bekasa lañe dru-lu yo šüvzüw ġañe che, “He í lalyeñe djoġüťchü ge habraġijo dawe. 18 Hado cheme je no djó chemkoime, Tawgyew ichi ġadzü madalu kuw no ayo dalalye keje he shejehu matujome.” 19 Sündatcholye i odje la, seyo üdrü-ulu yo küġüñe takuġia, seyo ná ana cheñe djü, “He i nó usso me, ha yé djobo djüwma: nó vyehuñe he ana dajo dase.” 20 He ana dambo i tsaw tsafialye bekasa je ana cheñe la, “He i nochi sé šü yeme he i djobó fuadaw yeme ñu ükünüme. 21 Sé hojo dawe, nó kigoladügyeje ichi üġzü ye nodra a dume. 22 Hado chemeje nūna üsaw ye bó ibo küna daweñe dadama, sünambó dajobabi, séšo tui se nūna idru ge, djubó sa a í kigoladügyejoma!” 23 Sündawñe na naġüťchü dzüġi-hoġingkoibi, “Ñimko a djuwa, he chiġa dajo ye?” 24 Namko a ana ñu che zeġi; ñimko a dju dew vyefijowa? 25 I ná che, “Utro sama nago nugo na nadru ge shotuko joi; seyo dju nadru ge shotuko jofijo daima, se ná povow nūna chewme. 26 Séšo ba ana djulyiwe; mowme djomko a dju nugow dama, se i angasa vyeduw seyo dju ye ñubyu ma se i kulo vyeduw lyiwe.” 27 Hado cheme dyew ye djuwa; se i buġo ge ġyodaw yeme, semome se chiġa damkoi yema? Hawa se i je mowma se tsawdra ġyodaw ye? Séšo no djodra a kulo vyeduw bame. 28 “Sešo djo se na me, dju nodra ñiku-ñisüw ge je nodra duwsaw na me; 29 Seyo sünambo vyeduw nochi Awu i nóbó ñetrü ükün a davyedama, sünambo no je djobó davyejome. 30 Se i ye hadowo cheme

djo nodra nó buğotrü ge tsawe-tuweñe; se psüğa a ġyone Israyel nachi go ġübye ġüyoksü í zegüdralawe. **31** “Simon, oi Simon, djó mütye ye prüdame pu í dambo ġüjoñe. **32** Séso no djóbó küğüwme, djódrü-djolu go umsoñe vyedaw ye kyeje mañoajo seyo djo kakume djó nudzoğ alyo-ñuw na je ġüdikewe.” **33** I í che, “He Tawgyewwa, no badra pache ge damje kasejo semome dzüjoje dzüfijobame.” **34** I che, “Oi Patras no bá chemkoime, yow jo külyiwñe sese ba nó ülye dzü mahosüw chejome.” **35** Seyo í í che, “Bá no dzulngasa seyo kapüğa seyo shita je ñiw ufobüla kimkoi ge ba hama a mapu mavew dadama?” I chetcho, “Ha chi go mowme.” **36** I í che, “Séso djuchige dzulngasa duma se na se i lawe, seyo sünambo kapüğa í je, seyo djuchi ge kyeği ñima ná nachi gye na damje drütüülye lawe. **37** Hado cheme no djó chemkoime, he ġido ye, ‘Se i truw nüna ge ngüjobamme,’ se i nódrü ge dajoye krükrüwbamme; hado chemeje nogru ge küna dajoñe dadama se na datsüjobamme.” **38** Na che, “He Tawgyewwa, howe, he a kyeği ksü duwa.” I ná chetcho, “Şüpyo dume.” **39** Sese na ñepsü ge jihuañe na dadaw basha yo na ge Jetun pudru ge jitsü, seyo şürhaw na nafum jisa. **40** Süge jikuñe í ná che, “Küğüjo dawe, djo zeğaw ge magajoñe.” **41** Seyo í na yo utroga kunusa a josajombuaña ge jiñe, seyo üshipyu dugoñe küğümyomkoibi. **42** “He Awua ba tsúbameje he bekasa ye notrü yo latrülyewe, sedamje nó husü yo mow bá husü ye dadzowe.” **43** Sese soğgo go sorgomuko a í sa yo sa a hohu dju í zego dawma. **44** Seyo babiye í şüpyo vyemülüaño vyemoaño küğükülyejebi; seyo ichi úfu ye no ge şü fuw vyeduw tra tra dzuamkoi. **45** Sese í küğüfialye gudzulye ichi şürhaw nachi ge kakuñe hoholye vyew na drumutsüdaw hoñe duhu da. **46** Sündalye í ná che, “Hado drumuiya? Pülyibya, küğübya, na zeğow ge magajoñe.” **47** Jisu í süna chemkoi sese, howe upu a djelai ná, seyo se ġü yo ksü namko a ye dju ñiñi ye Yahuda chewma i uvro, uvro djekelaibi, i Jisutrü ge djeku, í bubu dajoñe. **48** Sé Jisu í í che, “Oi Yahuda, hawa ba bubu dañe nüna üsaw í kigoladügyejoma?” **49** I dra yo na idra ha dajoma í hohuwñe, sünda che, “He Tawgyewwa, ñi keği dzofijoma?” **50** Seyo namko ayo a ye mügaw dew ichi kulo nadru ge keği yo dzohiñe ufu fuvo go dzoga. **51** Sé Jisu í che, “Sayo sa a damudoabe.” Seyo sa a ichi ufu ye kiñe dagyoi. **52** Sese Jisu í mügaw dafow

na seyo ñegru ge hokrüvow go mükyefow na seyo kew se na ídru ge lyikülyedaw ná che, “Hawa djo nó ñiguduñe danghuñe keği ñe shalbo ñe lañe jikuma? **53** No djodra ñegru ge muhu-muhu djodra duw sa je sesiğe djo nó gzü a je maki; sé hesahe djochi ümdrübamme, vatağüsagiahuw yo vatağüsagiahuwme.” **54** Sündatcholye í na tsülalye la kakye, seyo mügaw dafow saw-lyiw ichi ñe ge lañe kaku seyo se Patras í üğa-üğa djega djegañe ifum-ifum djese. **55** Seyo na nopsü ge mi pyeñe tchü üša ġyomkoi sese Patras je namko a ġyoa. **56** Seyo se a kulom a ye í mi müsaw ge ġyokülyedaw hohulye seyo í usu yo hopafi hopaño chemkoibi “He i je üdra yo baba.” **57** Séso í ana che hujonoğyoa, “O mimya, no í madanghuwe.” **58** Me uwalatchowñe utro a ye hotcholye chetcho, “Ba je nadra yo baba se.” Patras í che, “Oi nüna, no mowhoje.” **59** Me uwalatchowñe nüna a ye dügago hoñe chengkotchoibi, “He i je nadrayobabiša; umsow cheme he í Galilbabi.” **60** Sé Patras í che, “Oi nüna, no madanghuwa ba cheijema.” I süna chemkoi sese jo je külyijeji. **61** Sündawñe Tawgyew i tcholtruğiaño Patraschi ge ho, sündawñe Patras í Tawgyew i ñu chedo ye vyehu i ha chedama, “Yow jo makülyilu uvro ge ba nó ülye dzü kuw madanghuw cheñe hujonoğyoajome.” **62** Seyo í ñepsü ge kahualye şüpyo ku ku kuw kse. **63** Dju nüna ye Jisu í kigo dama, na í mülakulyuño ġümyomkoibi; **64** Seyo ichi iñi ye pyelyeñe í dzü, “Ñiholye trubya bá dju ġüima.” **65** Seyo ana şüpyo nomñew zeaşe-zeamene í maw-uw ze. **66** Ñetoahuwñe naği yo kyew seyo müga dew shi-ñu zekyew-kikyew se na vyew keğitsü, sündalye í na melye dew gudo ge lakuñe chi dzü, **67** “Sünameje ba Masimeje, ñí trujo dawe!” I ná che, “No djó trumsome djo nó umsow mavyejome. **68** Seyo dzüdamje, matrufijome. **69** Sešo ayo dalalye nüna üsa no sawlyiw Tawgyew ichi upo südzügo gow dañe ġyongudrujobi.” **70** Süñchewñe vyew na chetsü, “Sünameje ba Tawgyew üsawma?” I ná che, “Djo cheñşoiwa, hado chemeje nobabi.” **71** Sese na che, “Yabó no truvojioje ha matsübi; hado cheme no bó nobyo no dzühuladabi.”

23 Sese vyew keğidaw nüna na gudzutsüñe Jisu í Pilatus ichi ge la jiku. **2** Sündalye na ana cheñe ídruge külü jo, “Ñí í nüna ná zeğow seyo Kesar í patso i madadügyew seyo nudzo í Masi seyo nugomeñe chew dzühudame.” **3**

Pilatus i í dzü, “Ba hawa Yahudi nago nugoma?” ifum la kake. 27 Seyo nüna ye gumtchubabiñe I í tru, “Sebó ba chešoiwa.” 4 Sünchewñe Pilatus ifum ifum kase: seyo šüpo upu mim na je, dju i mügaw saw-lyiw nañe se nüna ná che, “No he ibó üldjetchü gü gü kseñe ksekuğiladjew. 28 Jisu i nachi ge tcholtruğialye che, “He Yarusalem ayo sam nawa, nóbo djuksejoda; sešo djo josa seyo djó nudzoğbó ksejoda. 29 Hadowo cheme se ñeto kakujome, seyosa a nüna na chejome, ‘Šüvzüwme se na dju ügübzümma, seyo dju saw-sam masakülyema seyo dju agü apu manuma.’ 30 Se ümdrü ge ‘Na pu naje chejome, ñidru ge gaabe, Seyo noğüfo yo ñi mušuiwe.’ 31 “Hado cheme na shoñ djüw nadra ana damkoibi ye, krow nadra küna ha dañjema?” 32 Na seyo nüna kšü ije lalo datruw go idra ye shijoñe la jikye. 33 Na se Kopri che Noğüfo ye jikuwñe, na sayo sa a í seyo se lalo datrudo kšü ye je, a ye ichi südzü go seyo a ye ichi fuvogo ge süna kuros ge külyiñe vye. 34 Sündawñe Jisu i che, “He Awuwa, ná muchoaiwe, hadowo cheme he na madanghume na ha dangkoima?” Sünda na kako ge ği veñe i gye í habrağia lastü. 35 Nüna na gudzu-gudzu hoğyo, seyo nugo na je zeaše-zeameñe ze ğyo, “I utro na ğaksülaw, i Tawgyew ichi Masimeje, seyo ichi dzulawmeje, nudzoğ ğaksülajo dawe.” 36 Rhünokyew naje í trow uhu ye í nuñe zeaše-zeameñe che. 37 “Senameje ba Yahudi nachi go nugomeje, ba bá nudzoğ í ğaksülalabya!” 38 Seyo idru ge truw a chedalubi; “He i Yahudi na go nugome.” 39 Ha lalobraw ye shokru ge külyi suntchadama, namko a yo a ye í zebze-zegeñe che, “Hawa ba Masi moma? Sünameje ba balvyo ğaksüñe seyo ñiksü i je ğaksüilal” 40 Sünchewñe utro a ye í zeñe che, “Hawa ba Tawgyew í je mağewbama? Ba je süna pabaibi, 41 Seyo ñiksü bó shotukobasha yo pangkobabi, hadowe cheme ñiíb ñi chiğa ha dadama süna shishü pangkobi; sešo i haje mau chiğa mada.” 42 Sese i che, “He Jisua, ba bá ñetrü kakuwñe nó je dju košoawe.” 43 I í che, “No bá umsow chemkoime yow yo ba nodra sorgo nogo ge dujome.” 44 Seyo muhumdzu yo dalalye me apyew djüdualai kuw ye vyew ñetrü na nukuğatsüdabi, 45 Seyo dru müsaw yebó je kañoahibi, seyo ñegru go gyeña bó je ulumko toñe-meñe yo gağajebi, 46 Seyo Jisu i šüpyo gow yo šogzuñe che, “He Awuwwa, no nó ğulo ye bagzü ge trahime.” Seyo i süna chelye ulvyu sese lutukyoaha. 47 Ğyokrüw nüna ye sa a ha dadama se na holye i Tawgyew í tro, sündalye che, “He nüna ye güdrašobi.” 48 Seyo upu na he í hojoñe keğitsüdaw na, he šobošulyw dadaw í

holyeñe nalüjetchü ge güñe kalütrü. **49** Seyo ichi hosiw-holiw küña duma vyew, seyo mim na je dju dju idra Galili go jikusedama vyew, üga ge gudzuñe se na ho gyö. **50** Seyo süge, Yusuf cheñe yo nüna a ye se rhano dew ge du, dju ye uw seyo chi danghuw muhu. **51** Seyo ichi vyéw seyo ichi chiğa daw yo malüshüw; seyo i Yahudi na ñetrü go Arimitiya ge gyow seyo Tawgyew ichi nogo ye gyokrüw nüna. **52** I Pilatus ichi ge jiñe Jisu ichi ñimo ye prü, **53** Seyo í lagaalye gyelüdü yo daw gyeña ge vašüñi, seyo nuğu a ye vye, se i ye kunu ge chido süna; seyo süge keje dju je mavewlu. **54** Se i ye dashüwtrüw ñeto, seyo gyogow rhano damivrojo ümdrü ge. **55** Seyo se mim na dju idra Galili go jikusedama, ifum, ifum jiñe se nuğu ye ho seyo uso je ho í daw basha yo da vyedašomañe. **56** Seyo kakultruñe šowsa chi seyo šonuw dashütrü; seyo gyogow ñeto ge bó i je daw basha yo gyogo.

24 Sopta uvro ge, sağa-müga na nuğu ge šowsa šow gañ-miği lañe jiku. **2** Sünda na kunu í gühüadaw hohu. **3** Sünda ulung ge jemyongkoi ge, na Prabu Jisu usso mahohubi. **4** I he ñu yo mavenghuañe gyöñbaiye, muhu ksü ye lütsü-lütsüw gye sheñe ütrü iñisa ge gudzu. **5** I gëñe, sünda nodo ge ukrumro i pelye; sündawñe i í che, “Ba üshü í dzüw namko ye hado tchüwwa. **6** I ayo a ñimme, séšo üshükülyedamme. I djo Galili ge ha trudama vehujodawe. **7** ‘Umsogo je nüna üsa í lalobraw nagzü ge kigo ladügyejobamme, sünda kuros ge tükegojome, sünda ñegi dzü ye üshükülyetchojome.” **8** Sünda i í ñu í vehuag, **9** Sünda nuğu go kangkoi ye i se güyo a ná, sünda utro naje, he vyow ñu ná truzeğiatsü. **10** Dju he ñu í shürhaw ná trudama, se na Mariam Magdalini seyo Yoana, seyo Yakub üyañ Mariyam sünda nadra ye utro mim naje duw. **11** Séšo na ñu trudaw ye ná shipyew truw veduw velada sünda na ná umso mave. **12** Sündawñe Patras i gudzulyiñe nuğu ge gyo dje, sünda gye ufobüla hohubadabi, sünda hadadama, se yo mavenghulyaha, í nudzo ñe ge kaltrutcho. **13** Sehu namko ye nüna ksü ye Imawus cheñe ñetrü ge jiiingkoi, Yarusalem yo kilo mitar mro kuw üga. **14** Sünda naksü se vyow ñu ná, hadadama se na naksügüтчü chitruñe ji. **15** Sünda naksü se ñu na naksügüтчü ge truğiñe dzügiñe jingkoi ye, Jisu i iñisa jikuñe naksü üdra jisa. **16** Séšo nañi ye ana veduw mütrüdaw ye í mahosülañi.

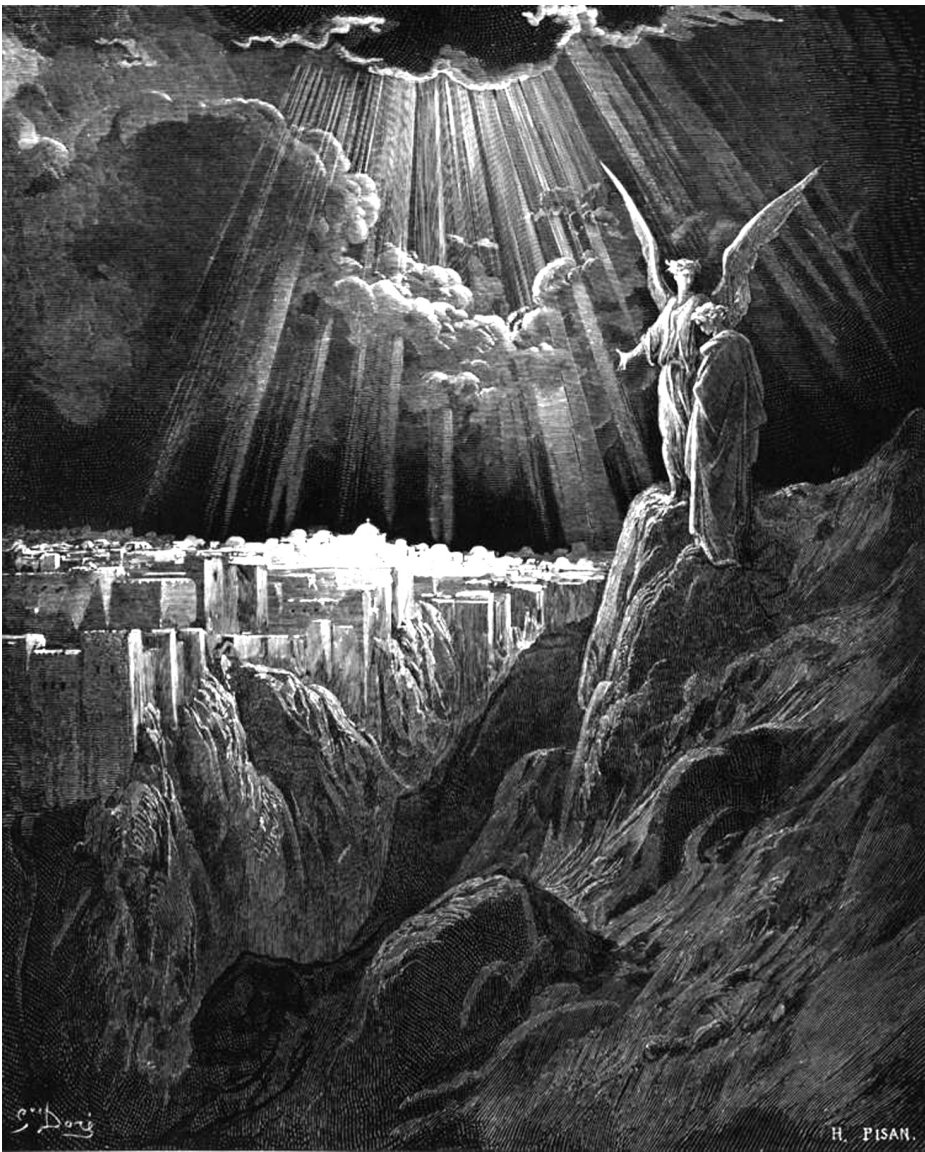
17 Jisu i ná dzü, “He ha ñuwa, djoksügüтчü ge truñe jiiye.” I duhu dañe gūdzu. **18** He í dzühulyeñe, namko ye Kilyupas ñetrü go nüna a ye che, “Haña ba Yarusalem go ba akasa tüvaw jiw nünabamma, dju he ñeto ge hadadama se na se i madanghu.” **19** I í dzü, “Ha ñu ye wa?” Na í che, “Nazret go Jisu ibo dju Tawgyew seyo nüna nabo chiğa dawma sünda shi-ñu truw go ñihow truw. **20** Sünda mügaw kew na seyo ñi dümbraw dakyew na í kigoladügyeñe, shibeñe dügyeaha; sünda kuros ge sümtchadügye. **21** Séšo ñi vyeksüwšo, i Israyel í mutchoaijo che, sünda he ñu na tralye, he sobošulyuw dajew ye ñegi dzü kujebi. **22** Sünda jimko ye je mim üchea na ñi mavenghuadügyeda, dju sağa-müga nuğu ge jidama na. **23** Sé usso í mahohuñe, sorgomuko nadra í üshüdame cheñe ñu truw che djekuda. **24** Sündawñe ñimko yo a ye nuğu ge how ji, sünda mim na küna trudama, süna tchülada; séšo í mahohu.” **25** Sündawñe Jisu i ná che, “O madzühoave dañe gyodaw nawa, seyo ñihow truw ná ñu ge üdrü-ulu yo umso dzüngahu nawa! **26** Ana dajo mowma, Masi i duhu gilañe nudzo lüshüw ge kalyitralyejo?” **27** Sünda í ná ibo go kako ge ha gīdama se ye Musa ichi yo dalalyeñe vyow ñihow truw nachi ge gīdaw na, i ná danghudügye. **28** Aña sa a na hange jingkoima, se ñetrü jikujebi, sünda í dawyo na ana danghuda, i ayoje uvro ge jijolu cheñe. **29** Sé na í ana cheñe gōkrüdügye, “Ñidra gyosajodawe; hado chemeye djüdu lyañe añe uwaladabi.” Sünda i ulung ge nadra gyosaw kamyoa. **30** I nadra ava tsajoñe gyosangkoi ye, i odje í lañe gağüzü djü, seyo í takuğiñe ná djü. **31** Sündawñe nañi hōjukülyeñe í hosülag, sünda na iñi how yo müšü. **32** Na nağüтчü ge che, “Ñidrü-ñilvyu ge mi madzoma, i ñi gābo ge kako ge gīdaw ná truñe jomkooi ge?” **33** I sa yo sa a gudzulyiñe Yarusalem ge katrükralye, sünda i se güyo a seyo nadra a yo na üšaka ye keğidaw hohu. **34** Na che, “Tawgyew umsogo je üshükülyetchoda, sünda Simon i hohu.” **35** Sündawñe i ná gābo ge chitru jidaw na ná tru seyo he je tru, i ná kündañe odje í takuğiñe tsadama. **36** Na he ñu í trumkoi ye, Jisu í husü yo namko ye gudzukülye; sünda ná che, “Djo gūdzüw pawe.” **37** Séšo na mavenghuatsügi, seyo gēatsügi, sündañe na velatsü, ñi müti hohungkoi. **38** I ná che, “Hado mavenghuatsüña? Sünda djulvyu ge hado mavenutsüña? **39** No gzü seyo noshi na howe, no sebamme; no

kiñe hojodawe; hado chemeje ñegulo nachi
 uso ügübye ñijo nochi ge hohumbo.” 40 Ana
 chelyeñe ná i ichi ügzü ishi na she. 41 Ná lüshüw
 yo seyo umsojemañe veñe, seyo lümashü ve,
 sündawñe i ná dzü, “Haña djochi ge ava duma?”
 42 Na í psekrow tchükro üsüla a djü. 43 I lañe
 na how sa a tsag. 44 Sünda i ná che, “He na
 no ñu name, no djodra gyosañe truwme, Musa
 í shotuko ge seyo ñihow truw kuw na seyo
 kako ge nobo go gïdaw na umso kakülyejome.”
 45 Sünda i na ükye-ümüñi í güdraw ñu gïdaw
 dzüsüdügyejoñe voiha. 46 Sünda ná che, “Ana
 gïdame Masi duhu gilañe seyo ñegi dzü ye
 dzüñe üshükülyetchojome, 47 Sünda Yarusalem
 yo dalalyeñe vyow gïbye geg vetriw seyo lalo
 daw na iñiñ yo lañe truzeğiatsüjo. 48 Djo he ñu
 na hohusawme. 49 Sünda djuchi traşüga no awu
 i dadama, se ná no djo lakülyaijome sünda udru
 go gow mapamdolu, süña kuw djo he ñetrü
 ge gyokrüjo dawe.” 50 Sünda i ná Betniyah
 kuw ñepse lañe jekülyasa, sünda ügzü i lañe
 ná gağüzü djü; 51 Sünda ná gağüzü djüshüñe
 i na yo utro lya seyo ñedzü ge kalyitralye. 52
 Sünda na mraañe í şüpo lüshüw yo Yarusalem
 ge katriükralye. 53 Sünda ná ñegru mamuduw
 keğiñe Tawgyew í troñe seyo gağüzüwe.

Philemon

1 Polus ichi go bó, se Jisu Masi ichi pache ge shüdáw nūna, seyo űuw Timotiyus ichi ve go űichi nūlvo chiġadam Filemon, **2** Seyo űum Afiya seyo űidra yo shipashi Arkipusűe Filemon ichi űe go űešű na űiűi. **3** űichi Tawgyew awuűe Tawgyew Jisu Masi naksű naksűchi vye go ġűdzűw ye bá pangudruwe. **4** No shűwa Tawgyew í šűvzűtrojome; seyo nudzo kűġűlai ge je bá vyehuwme. **5** Hado cheme no bachi sé nűlvo seyo vyemso chi shi-űu na dzűhulye, se Tawgyew Jisu dru ge seyo vyew ġűdraw nűna nadra. **6** No kűġűjome se vyemsodaw ge bachi űdra ayo na hadamje uw űu ge danghusajo dawe ha ye Jisu Masi ichi yo űidra dusama. **7** Hado cheme noűuwwa, nó bachi nűlvo yo šűpyo lűshűw seyo ġűdzűw padame, sűndada, ba yo daűe ġűdraw nűna nadrű-nalu hu je adjűdjűw no je aġimiw pajome, uűuw nawa. **8** Sűndada sedamje noje Jisu ge šűpyo bolu duda, se ha űu ye udama, se í bá dűgyejo. **9** Sedamje no vyeduw mukro Polus i se yabó Jisu Masi ibó pache ge ġyow nűna babi, se ayoje šűpyo nűlvo yo ibó kűġűjolu. **10** No nosaw Tawgyew go Unesumus ibó no yo nochi sűlyeűtchű ge sakűlye dame no yo kűġűime. **11** Se ibó ahuge ha madaġiű a ba, se yabó ba űe seyo nochi dew chiġa tsűwbaba. **12** Se í űe seyo dűu nolu ge kadama, no se í bachi ge djűtűlűtchowba. **13** Í no nochi ge vyejoűe vyehomacha se í bó bachi vye go shűdabi shi-űu ibó yo sűlyeűtchű sumbo, nó datunowe. **14** Sé no ba mahusűw haje madaġoű se bachi he nűlvo djűdo ye datűdalűw yo mow lűshűw dawe. **15** Hado chemeje ha danghuűda i ba yo ksűhua dzűhua kuw he ibó utro lyadawa shűwa baűisa ge ġyoyoűe. (aiűnios g166) **16** Sešo ayogo kulo mavyeduw, kulo yo je dewfo, seyo űuw vyeduw ġyowe se nochi drű-lű ge duw sűna nűlvobó sešo, se yabó usofu ge je seyo ġulo ge je, bachi je drű-lu ge sűnda Tawgyew ge. **17** Senameje ba nó bachi nudzoġ dakyetunowűe vyedameje, se na vyeduw yo shutrolajodawe. **18** Chemeje se nó bachi ha damje damdalyoama semome sa a bachi ha damje a kakuw, se í nochi űiűiűi ge ġiwe. **19** Polus no nó gzű yo ġijome, se i no bá ġigujome; seyo ichi chejoje ha madaġi, se no aűawa he daado na badru me se i babamme. **20** He no űuwwa, he lűshűw nó bachi Tawgyewwa nó bachi go pawe, Tawgyew

ge nodrű nolu ye hu je adjűdjűw no je aġimiw daiwe. **21** No bachi dűgyew dafiű dajo umsow vyeűe, bá ġimkoime seyo he ana danghuwme, se no ha cheima, ba se í foje lűbzűw daijo. **22** Seyo he i je, nobó ġyoyo buġo dashűtrűvowe; no sűna umsow vyedame, se bá kűġűw trűdu yo noje no bachi űgzű ge djűjome. **23** Ifras se Jisu ge nodra pacheshűw ge **24** Seyo se Markus űe Aristikurs seyo Demas seyo Luka seyo no chiġadam. **25** űichi Prabu Jisu Masi nűlvow ye bachi ġulodra duwe. Amin.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Aka at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Aka at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Hruso---Hrusso-Angka-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

aidios

Romans 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēse

Romans 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43

Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6

Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

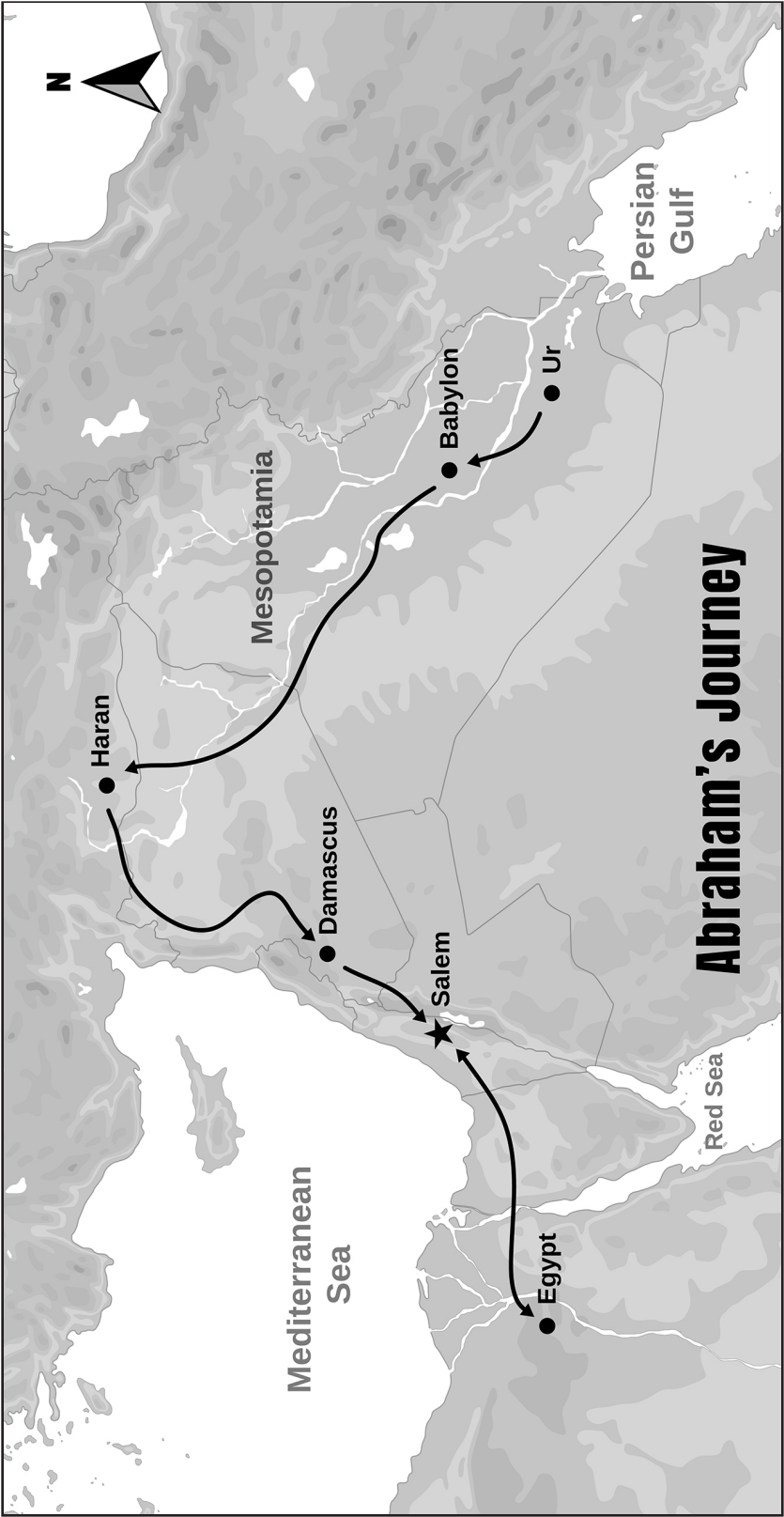
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

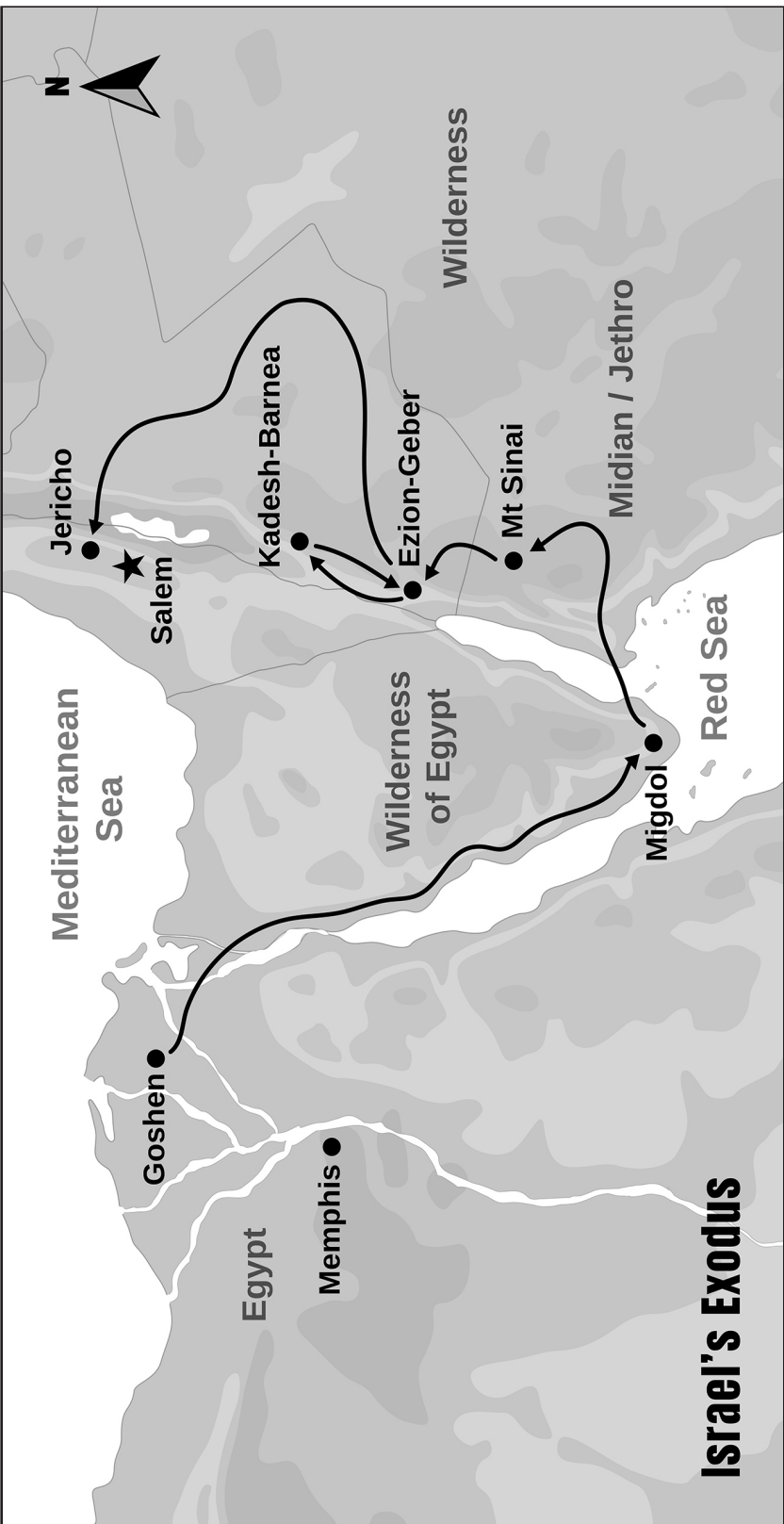
None yet noted

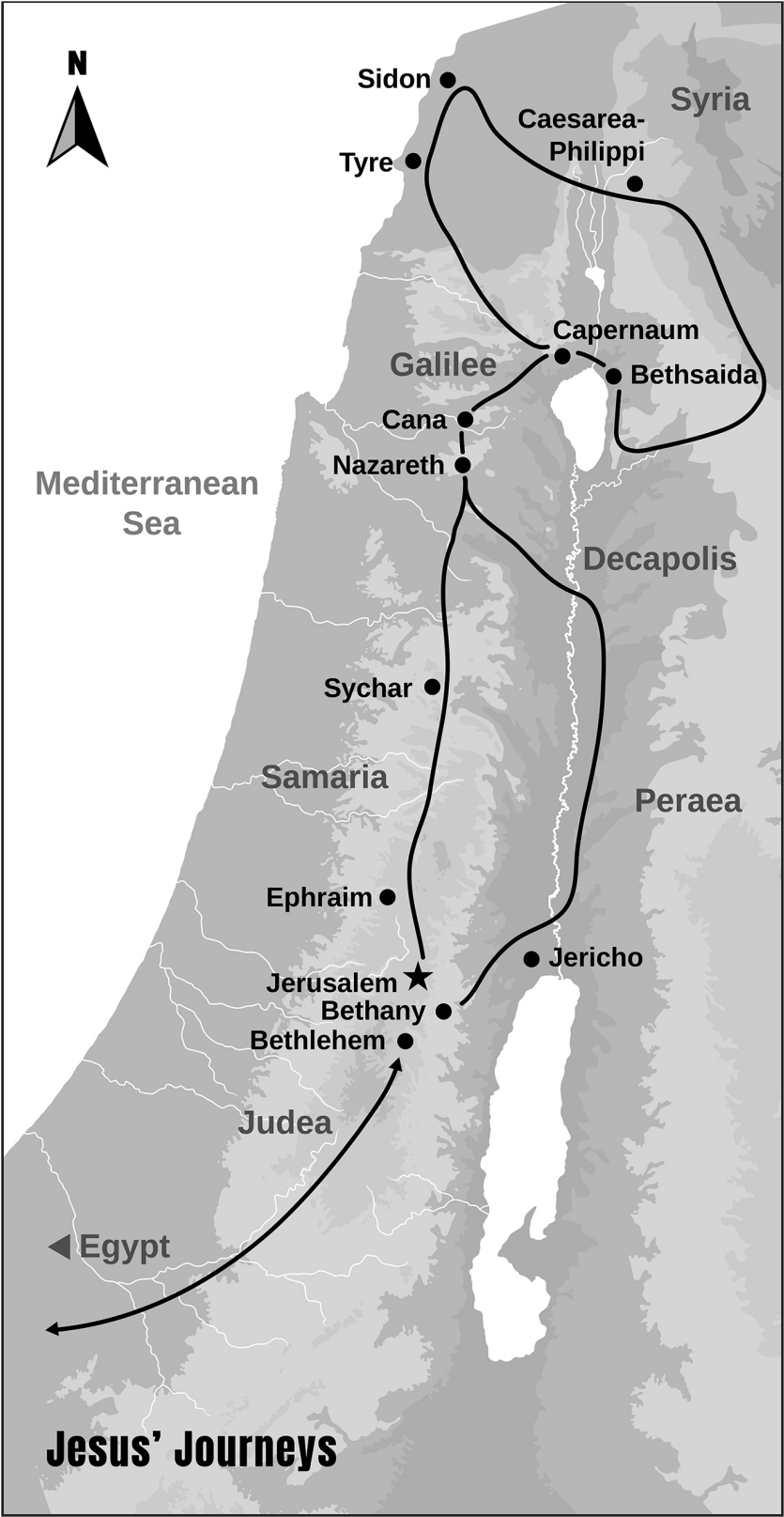
Abraham's Journey

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

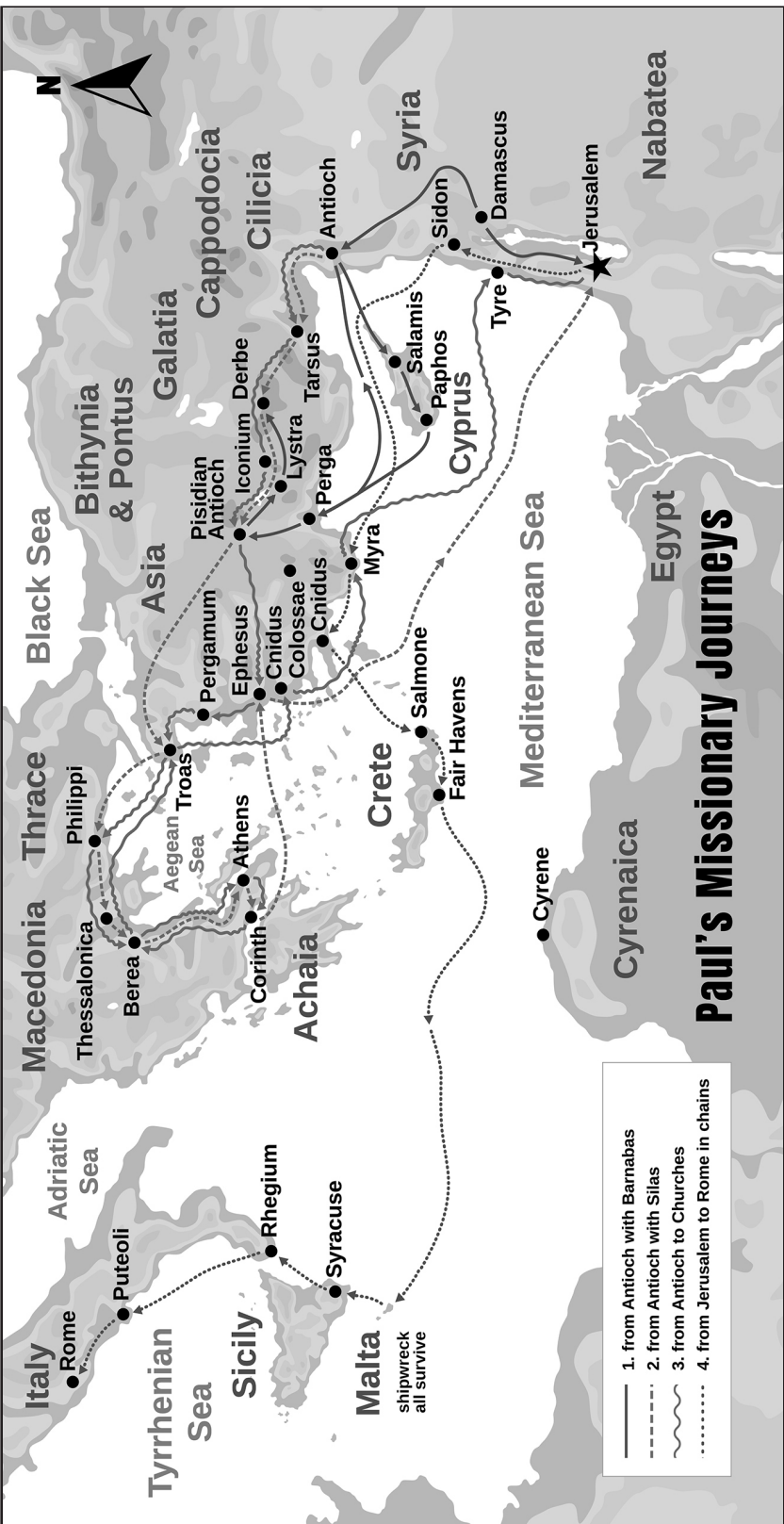

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"
Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people**
- 1956** Jim Elliot martyrd in Ecuador
- 1830** John Williams reaches Polynesia
- 1731** Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614** Japanese kill 40,000 Christians
- 1572** Jesuits reach Mexico
- 1517** Martin Luther leads Reformation
- 1455** Gutenberg prints first Bible
- 1323** Franciscans reach Sumatra
- 1276** Ramon Llull trains missionaries
- 1100** Crusades tarnish the church
- 1054** The Great Schism
- 997** Adalbert martyrd in Prussia
- 864** Bulgarian Prince Boris converts
- 716** Boniface reaches Germany
- 635** Alopen reaches China
- 569** Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432** Saint Patrick reaches Ireland
- 397** Carthage ratifies Bible Canon
- 341** Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325** Niceae proclaims God is Trinity
- 250** Denis reaches Paris, France
- 197** Tertullian writes Christian literature
- 70** Titus destroys the Jewish Temple
- 61** Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52** Thomas reaches Malabar, India
- 39** Peter reaches Gentile Cornelius
- 33** Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			▶		Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			▶		Romans 5:12-19	
Where are we?			▶			
					Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.		
▶ Who are we?	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		
		Son	God's perfect fellowship			
		Holy Spirit				
	Mankind	Living				
		Deceased believing				
		Deceased unbelieving				
	Angels	Holy	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels		
		Imprisoned				
		Fugitive				
		First Beast				
		False Prophet				
		Satan				
Why are we?			▶		Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God’s image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?				
Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:13 Thalaasa	
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Aka at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"
Matthew 28:19

